

A large, stylized number '3' is positioned on the left side of the page. It is composed of three overlapping shapes: a green top loop, a dark teal middle section, and a red bottom loop. The number is partially cut off on the left edge.

Programma- begroting en Financiële begroting 2020 – 2023

juli 2019

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord		Beleidsbegroting: de paragrafen	
Bestuurlijk voorwoord en opbouw begroting	2	Paragraaf weerstandsvermogen	46
Samenvatting financiële begroting	4	Paragraaf financiering	49
Besluitvormingsproces begroting	5	Paragraaf bedrijfsvoering	52
Beleidsbegroting: programma's		Financiële begroting	
Programma 1: Smart Governance		Overzicht van baten en lasten per programma	56
Smart Governance	8	Meerjarenraming 2020-2023	57
(begroting Regio Achterhoek)		Toelichting op baten en lasten	58
Subsidiemogelijkheden voor projecten	14		
Programma 2: Smart Economy		Bijlagen	
2.3 Smart werken en innovatie	18	Formatieplan (inclusief toelichting)	62
2.4 Onderwijs en arbeidsmarkt	22	Staat van geactiveerde kapitaallasten	64
2.5 Mobiliteit en bereikbaarheid	26	Staat van reserves en voorzieningen (inclusief toelichting)	65
Programma 3: Smart Living		Taakvelden 2020	68
3.4 Wonen en vastgoed	30	Verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie	69
3.5 Circulaire economie en energietransitie	35	2020	
3.6 Gezondste Regio	39	Voorbeeld format doelenmatrix	70
Programma 4: Bedrijfsvoering en rente			
4. Bedrijfsvoering en rente	43		

Bestuurlijk voorwoord

Hierbij bieden we u de begroting aan voor het jaar 2020. Dit is de eerste begroting van Achterhoek ambassadeurs; het vernieuwde Achterhoekse samenwerkingsverband van de Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. Deze begroting kent een geheel andere opbouw dan voorgaande jaren. Zo is zowel de inhoud breder, als het aantal partijen dat daaraan bijdraagt. De nieuwe regionale samenwerkingsstructuur (triple helix) is daarmee terug te vinden in deze begroting. Zo willen we zoveel mogelijk zichtbaar maken wat er buiten, in de Achterhoekse samenleving, gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

In Achterhoek Visie 2030 *Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit* staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De begroting heeft dezelfde indeling.

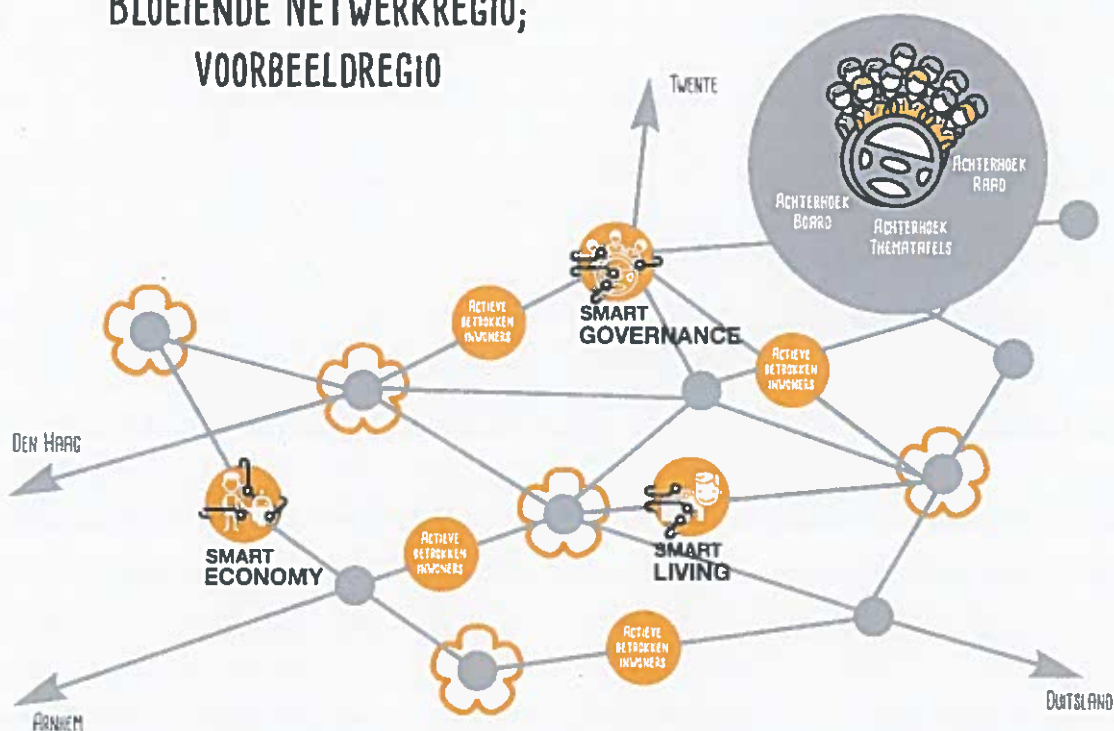
De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in lopende projecten en projecten in ontwikkeling per thema. De uitwerking gebeurt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030 en de vertaling ervan in concrete projecten. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) vormt de motor in de nieuwe Governance, de taken en de begroting van de Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld. We willen met deze nieuwe vorm een slag maken in de zichtbaarheid en controleerbaarheid van de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking.

Het uitwerken van de visie is aan de thematafels nog in volle gang en we realiseren ons dat er de komende maanden nog veel gaat gebeuren en er veel nieuwe projecten gaan ontstaan. Het overzicht dat hier is bijgevoegd is dan ook niet uitputtend. Ook hebben we nog niet van alle partijen in zicht wat zij investeren en welke projecten zij hebben lopen. We zien dit als een groeiemodel dat in de loop van de komende jaren steeds meer inzicht gaat geven. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten worden ook niet uitgevoerd binnen de begroting van Regio Achterhoek, maar in die van de initiatiefnemers.

Wij zijn dan erg benieuwd naar uw reactie op deze nieuwe begroting en wensen u veel leesplezier!

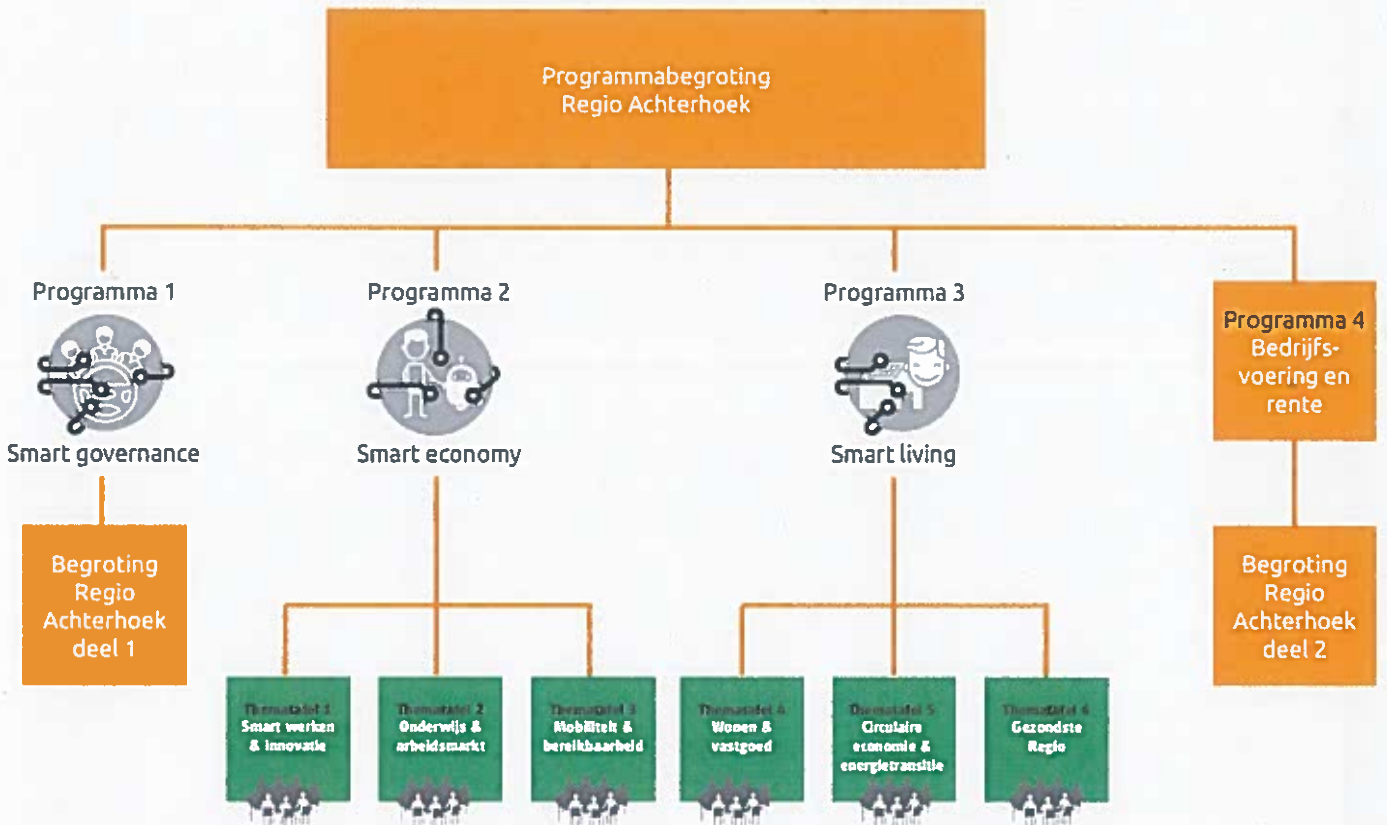
NB In de begroting hanteren we de officiële naam van de GR: Regio Achterhoek. De roepnaam van het totale samenwerkingsverband is Achterhoek ambassadeurs.

BLOEIENDE NETWERKREGIO; VOORBEELDREGIO

Opbouw begroting

De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen.

Samenvatting financiële begroting

Financiële uitgangspunten 2020

Het algemeen bestuur heeft op 30 januari 2019 besloten tot het hanteren van de (prijs)index voor gemeenschappelijke regelingen van 2,0% als maximale stijging van de inwonerbijdrage ten opzichte van de begroting 2019. Het verwachte gewogen gemiddelde van de autonome kostenstijging voor 2020 bedraagt 2,9% (75% loonkosten met index 3,2% en 25% overige kosten met index 2,0%). Hoewel Regio Achterhoek te maken krijgt met deze autonome kostenstijgingen blijft de stijging van de inwonerbijdrage beperkt tot de prijsindex. Het verschil tussen autonome kostenstijging en indexeringsmethodiek moet binnen de begroting 2020 worden opgevangen.

Bijdrage gemeenten en Provincie 2020

De Regiobegroting bevat de programma's Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor Smart Governance wordt een bijdrage van de gemeenten in organisatiekosten gevraagd. Daarnaast voegen gemeenten een eventueel overschot van het jaarresultaat toe aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2020 max € 131.387). De provincie draagt eveneens bij in de organisatiekosten en doet daarnaast een bijdrage in het investeringsfonds.

	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2019	1.729.637	6,58
Stijging 2% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	<u>34.502</u>	<u>0,13</u>
Bijdrage van gemeenten 2020 bestaand beleid	1.764.139	6,71
Bijdrage van Provincie 2020 in organisatiekosten	408.765	1,55
Bijdrage van Provincie 2020 in investeringsfonds	<u>136.170</u>	<u>0,52</u>
Totaal bijdrage van Provincie voor 2020 (*)	544.935	2,07

(*) De bijdrage van de Provincie wordt ook jaarlijks geïndexeerd (2020: 2%)

Meerjarenraming en risico's

In de begroting zijn geen voorstellen voor nieuw beleid voor 2020-2023 opgenomen.

Er zijn er geen risico(-dossier)-s. Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandsvermogen aanwezig (algemene reserve van maximaal € 250.000). In de programma-begroting 2020 is een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

Bijdrage projecten

De besluitvorming over (nieuwe) projecten loopt via de Achterhoek Board en indien nodig de Achterhoek Raad. Indien er additionele middelen vanuit de gemeenten nodig zijn dan loopt de besluitvorming hierover -in principe- via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende 3-O samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. De programma's Smart Economy en Smart Living worden aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Zie de volgende pagina voor de schematische weergave van het besluitvormingsproces.

Besluitvormingsproces begroting

januari/april 2019	Ambtelijke voorbereiding
11 maart 2019	Presenteren begroting op hoofdlijnen aan de Achterhoek Raad
9 april 2019	Behandeling concept kaderbrief door het dagelijks bestuur De kaderbrief inclusief financiële gevolgen wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.
1 mei 2019	Behandeling concept-programmabegroting door het dagelijks bestuur De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld. Direct daarop wordt het volledige boekwerk aan de deelnemende gemeenten verzonden voor behandeling in de raad.
1 mei 2019	Verzenden programmabegroting naar gemeenten Tot 1 juli 2019 mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de programma-begroting schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
tot 1 juli 2019	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen
17 juli 2019	Vaststelling programmabegroting door het algemeen bestuur 1. Instemmen met programma 1 en 4 en verplichte paragrafen 2. Kennis nemen van programma's 2 en 3.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

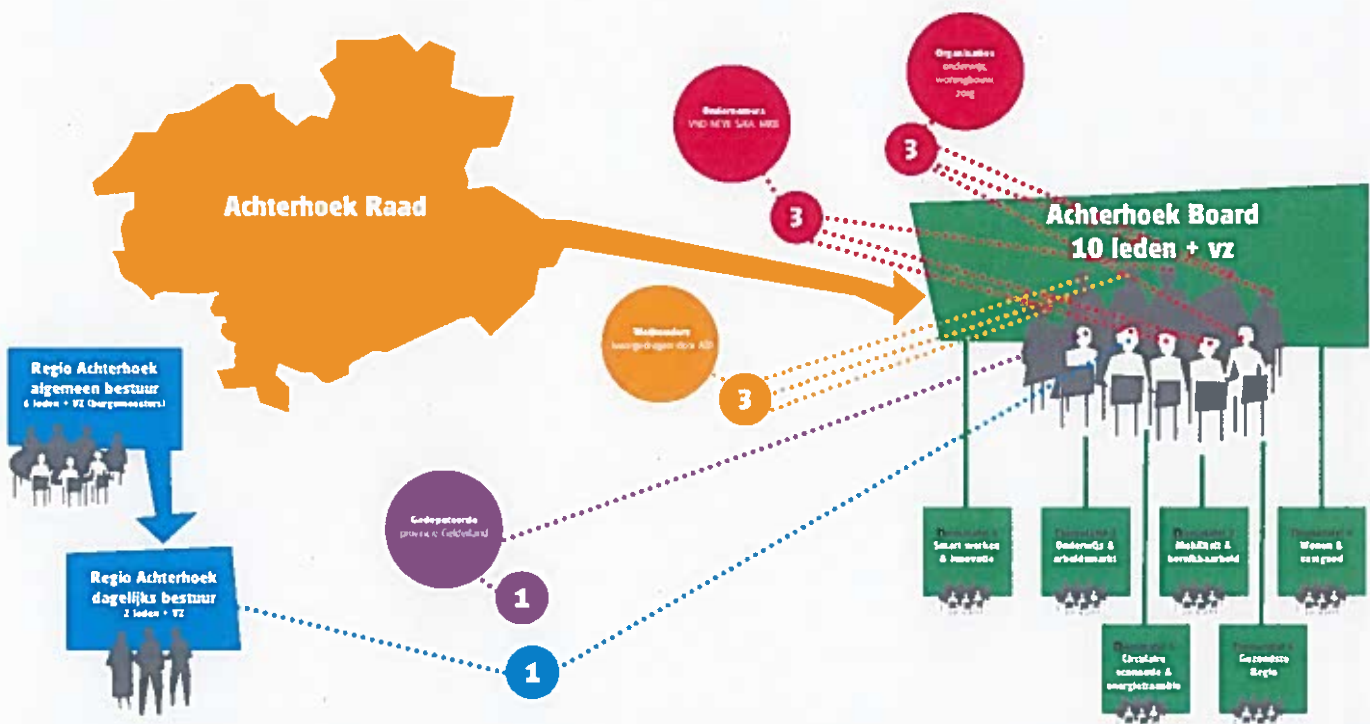
Programma 1

Smart Governance

Dit programma bestaat uit de onderdelen Smart Governance (inclusief de begroting van Regio Achterhoek) en een nadere toelichting op de subsidiemogelijkheden voor projecten.

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)

In 2018 is een grote stap gemaakt in de triple helix samenwerking in de Achterhoek. De nieuwe governance-structuur vergroot de regionale slagkracht en verbetert de politieke verantwoording. De samenwerking bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Achterhoek thematafels. Ondernemers, organisaties/onderwijs en overheden (drie O's) geven via de Achterhoek Board en thematafels samen invulling en uitvoering aan de samenwerking. Het inhoudelijke kader hiervoor is in 2019 vastgelegd in de Achterhoek Visie 2030. In onderstaande afbeelding is de wijze van samenwerking weergegeven.

Regio Achterhoek is de motor in de nieuwe Governance en daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

Gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen (triple helix) voor een integrale aanpak van de uitdagingen waar de Achterhoek voor staat.

Subdoelen en activiteiten Regio Achterhoek

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2020:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad	• Ondersteunen en voorbereiden van de Achterhoek Raad • Organiseren van minimaal 3 Achterhoek raadsvergaderingen • Voorbereiden van voorstellen voor de Achterhoek Raad • Organiseren van verbanden tussen de Achterhoek Raad, Achterhoek Board en de thematafels
Adviseren en faciliteren Achterhoek Board	• Organiseren van minimaal 5 Achterhoek dagen • Organiseren van minimaal 5 Board vergaderingen • Ondersteunen van de boardleden
Regisseren en faciliteren thematafels	• Organiseren van minimaal 5 bijeenkomsten van thematafels • Accounthouders actief betrekken • Ontwikkelen jaarplan • Genereren en stimuleren van projecten
Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur	• Voorbereiden vergaderingen algemeen en dagelijks bestuur • Opstellen begroting, burap's en jaarrekening
Subsidiewerkzaamheden	• Uitvoeren van de Regiodeal • Optimaal gebruikmaken van (regionale) provinciale subsidies • Genereren van overige subsidies (o.a. Interreg) • Verantwoorden en uitvoeren van subsidieregelingen
Monitoring	• Monitoring van de Achterhoek Visie 2030 • Monitoring van projecten • Evaluatie van de nieuwe governance
Lobbywerkzaamheden	• Actuele lobbynetwerken in beeld houden • Opstellen van een lobbyagenda • Organiseren van lobbybijeenkomsten

	(o.a. lentediner)
	• Organiseren van werkbezoeken • Organiseren van relatie evenementen
Communicatiewerkzaamheden	• Achterhoek Panel twee keer per jaar raadplegen • Investeren in perscontacten • Betrekken en binden van het Achterhoek netwerk

Kosten en financiering Regio Achterhoek

In dit onderdeel staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek.

Begroting op programmaniveau:

Begroting Regio Achterhoek (deel 1)	R 2018	B 2019 gewijzigd	B 2020
Programma 1: Smart Governance			
Lasten (A)	2.594.000	2.513.000	2.556.000
Baten derden (B)	2.161.000	1.310.000	1.312.000
Sub-totaal (B-A)	- 433.000	- 1.203.000	-1.244.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	1.640.000	2.130.000	2.173.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	1.207.000	927.000	929.000
Onttrekking reserves	97.000	350.000	350.000
Storting reserves	-1.304.000	-1.277.000	-1.279.000
Resultaat	0	0	0

De volgende producten vallen onder dit programma:

- Achterhoek Visie 2030
- Lobby en communicatie
- Coördineren van subsidies en projecten
- Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels
- Investeringsfondsen

Een nadere onderverdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

Toelichting

De stijging van de inwonerbijdrage is voor 2020 beperkt tot de prijsindex van 2%. Dit is een absolute stijging van € 43.000. De stijging is als volgt de specificeren:

Een stijging voor autonome loonkosten (3,5%)	€ 59.000
Te realiseren besparingen door lagere inschaling	<u>€ 16.000-</u>
	€ 43.000

De mutatie in de reserve betreft het investeringsfonds. De onttrekking betreft de jaarlijks vast te stellen werkbudgetten van Board en thematafels. De toevoeging van € 1.279.000 betreft de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (zgn. krimp gelden) € 1.012.000 en een bijdrage van de provincie en gemeenten in het investeringsfonds € 267.000.

Specificatie van baten en lasten

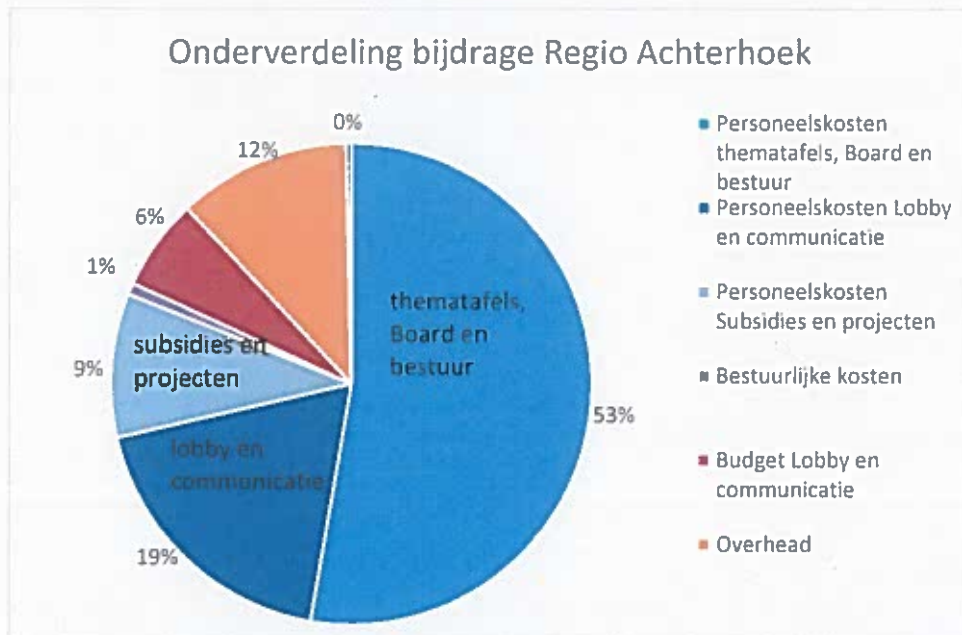
De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

Specificatie baten derden	B 2019 gewijzigd	B 2020
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	265.000	267.000
Bijdrage decentralisatie uitkering bevolkingsdaling	1.012.000	1.012.000
Diverse opbrengsten	33.000	33.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	50.000	48.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	43.000	36.000
Interne doorbelasting	349.000	322.000
Sub-totaal baten begroting	1.752.000	1.718.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	442.000	406.000
Totaal baten programma 1 Smart Governance	1.310.000	1.312.000

Specificatie Lasten	B 2019 gewijzigd	B 2020
Personeel (loonsom)	1.761.000	1.819.000
Overige personele kosten	66.000	67.000
Inhuur derden	25.000	25.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	204.000	179.000
Bestuur	15.000	15.000
Lobby en communicatie / werkbudget	123.000	123.000
Uitgaven uit investeringsfonds	350.000	350.000
Kapitaallasten	7.000	2.000
Onvoorzien	8.000	8.000
Transparante btw voorheffing	55.000	62.000
Rente en afschrijving	43.000	36.000
Sub-totaal exploitatie	2.657.000	2.686.000
Bij: Interne doorbelasting	349.000	322.000
Sub-totaal lasten begroting	3.006.000	3.008.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	487.000	452.000
Af: doorbelasting stortplaatsen (vervallen in 2020)	6.000	0
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	2.513.000	2.556.000

Onderverdeling inwonerbijdrage gemeenten/provincie in kostensoorten

In 2020 dragen gemeenten en provincie € 2.173.000 bij in de organisatiekosten van Regio Achterhoek. Dit is als volgt onder te verdelen in kostencategorieën:

Beleidsindicatoren

Op 1 april 2018 is de Regeling Beleidsindicatoren vastgesteld. De volgende beleidsindicatoren zijn van toepassing. De indicatoren worden berekend op basis van het aantal inwoners over de gehele regio, ofwel 262.774 inwoners.

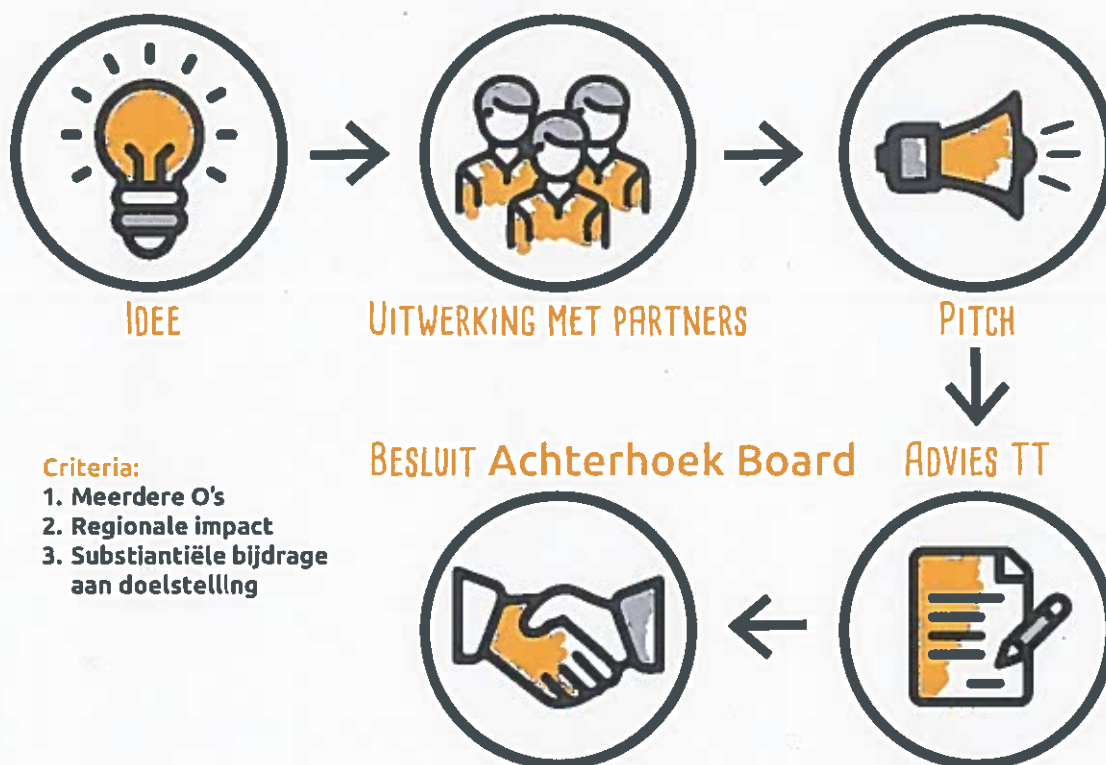
Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,08 fte
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,08 fte
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 1,21 per inwoner
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom externen	€ 25.000, ofwel 1% + totale kosten inhuur externen
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	8%

1.2 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal worden gebruikt voor subsidies. Afhankelijk van de soort subsidie die er wordt aangevraagd voor een project zal er een bijpassende route worden doorlopen voor toekenning van de subsidie. Projectideeën kunnen via de thematafels worden aangedragen.

VAN IDEE TOT BESLUIT

Melden bij regisseur

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De thematafel leidt het projectvoorstel door naar de Board. Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. De projecten A2030 worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers die de kosten via hun eigen begroting/jaarrekening verantwoorden. Dus niet alle uitgaven zullen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek lopen. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living per thema.

1.2.1 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft in de vorige coalitieperiode (2015-2019) middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Vanuit de Achterhoek hebben we hier een beroep op gedaan. Het kader hiervoor was de Uitvoeringsagenda Achterhoek 2020. In totaal heeft Provinciale Staten ruim 10 miljoen voor de Achterhoek beschikbaar gesteld. Hiervan is ruim 7,3 miljoen in de afgelopen jaren toegekend aan projecten. Naast deze 10

miljoen is 1,5 miljoen gereserveerd voor cofinanciering van de Regio Deal. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de thematafel en de provincie en voorgelegd aan de Board. Als iedereen akkoord is wordt het project voorgelegd aan Gedeputeerde Staten, waarna bij een positief besluit een beschikking wordt afgegeven aan Regio Achterhoek. Regio Achterhoek beschikt de projecten vervolgens door aan de aanvrager.

De middelen van de gebiedsopgave worden vanaf 2019 gekoppeld aan de Regio Deal.

1.2.2 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is gevuld met beschikbare incidentele middelen per 1 juli 2018. Van het investerings- fonds wordt jaarlijks een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget voor initiatieven vanuit de maatschappij en bijeenkomsten. De overige middelen worden ingezet voor projecten.

De middelen worden onder meer ingezet als cofinanciering voor projecten in de Regio Deal. Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek.

Investeringsfonds:

verwachte ontwikkeling investeringsfonds 2019-2021:	2019	2020	2021
Stand 1 januari	4.250.000	5.150.000	6.100.000
bij: decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (2016-2020)	1.000.000	1.000.000	pm
bij: toevoeging € 1 p.i. (€ 0,50 provincie en € 0,50 Regio)	250.000	300.000	300.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-100.000	-100.000	-100.000
af: kosten thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-150.000	-150.000	-150.000
af: kosten initiatieven (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-100.000	-100.000	-100.000
Stand 31 december	5.150.000	6.100.000	6.050.000

1.2.3 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage van € 20 mln. Het is een decentralisatie-uitkering. De looptijd van de Regio Deal is 2019-2022. Samen met Rijk en provincie is het startdocument Regio Deal opgesteld waarin de brede opgave voor de Achterhoek is uitgewerkt naar de doelen en activiteiten voor de Triple Smart bouwstenen: Smart Economy, Smart Living en Smart Governance. Medio 2019 wordt de Regio Deal gesloten, waarin op programmaniveau afspraken gemaakt worden. De middelen uit de Regio Deal gaan besteed worden aan concrete projecten die passen binnen de programmalijnen in de Regio Deal Achterhoek. Projecten worden inhoudelijk getoetst aan een beoordelingsmatrix waarin een aantal criteria is opgenomen waaraan projecten moeten voldoen en die het mogelijk maken om een prioritering aan te geven. De Achterhoek Board toetst daarmee ook of de projecten passen binnen de ambitie van de Achterhoek Visie 2030. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Regio Achterhoek.

1.2.4 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2014-2020 een bedrag van ca. 440 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt worden beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland". De belangrijkste doelstellingen van het programma zijn de verhoging van de innovatiekracht van de grensregio en het verminderen van de barrièrewerking van de grens.

Aanvragen kunnen worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven).

Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De

financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg. Regio Achterhoek neemt in 2020 deel aan twee INTERREG projecten: Spreek je buurtaal (als leadpartner) en MINT (als partner).

1.2.5 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek heeft subsidie beschikbaar voor lokale initiatieven en goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren. LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Totaal is er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten. Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

De projecten voor LEADER zijn niet rechtstreeks aan één thematafel te koppelen en daarom wordt in deze paragraaf een overzicht weergegeven van de lopende projecten. Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Ontmoeten voor ouderen	In Mariënveld wordt het ontmoeten voor ouderen bevorderd door een hellingbaan, mindervalidentoilet, behandelruimte, scheidingswand, personenlift, sta-op-stoelen, spoelkeuken en warme/koude keuken te realiseren.
De ontbrekende schakel/vloermouterij	In Winterswijk wordt een vloermouterij die streekbier levert opgezet waar rondleidingen worden gegeven en een keten wordt gevormd van verschillende partijen uit de Achterhoek.
Gebiedsapp Winterswijk-Vreden	Er wordt een gebiedsapp ontwikkeld die een database heeft met gebruikerstoegang voor partijen die gebiedsinformatie toevoegen en onderhouden.
Kastelenpark Vorden	In Vorden wordt een kastelenpark ontwikkeld als een samenhangend toeristisch product.
Achterhoekse SapPers	De Achterhoekse SapPers in Winterswijk verwerkt fruit en groente tot gezonde en houdbare sappen, puree of smoothies waarbij geen voedingsstoffen en vitamines verloren gaan.
Verenigingsgebouw Juliana	Het verenigingsgebouw Juliana in Winterswijk wordt aangepast en verbeterd met het doel om een nieuwe extra invulling aan het gebouw te geven en ook de organisatiestructuur en werkwijzen te wijzigen.
Renovatie 't Dorpshuus	Het dorpshuis in IJzerlo (gemeente Aalten) wordt aangepast en verbeterd. Er wordt o.a. een nieuwe zaal gebouwd.
Realisatie uitloopgebied Gaanderen	Er wordt 5,7 ha. nieuwe natuur ingericht. Er wordt een faunapassage en maaipad aangelegd en er wordt een tarweakker doorgezaaid.
Zonnewater maakt beweging waar!	Bij Zorgbad Zonnewater in Hoog-Keppel wordt het buitenbad voor meer doelgroepen geschikt gemaakt en wordt het terrein heringericht.
Kom eens een deur verder	In Doetinchem worden twee elektrische auto's aangeschaft voor het vervoer van ouderen. Men richt zich op de groep mensen voor wie reguliere vervoersdiensten een te grote stap is.
Nel's proeftuin in de culinaire schatkamer van Nederland	Dit project omvat het directer overbrengen van een filosofie ten aanzien van een duurzame productie en verwerking van voedsel in het Keunenhuis in Winterswijk.

Het Liefdespad	Er wordt een route gerealiseerd die verschillende toeristische belevingen in Ruurlo met elkaar verbindt.
De Kei Steenderen	De voormalige Joannesschool wordt aangepast zodat het geschikt is als activiteitscentrum voor Steenderen en omliggende dorpen.
Brouwhoes Bier Experience	Met dit project wordt in Lievelede een interactieve brouwerij gerealiseerd zodat gasten geïnformeerd en geïnspireerd worden over het reilen en zeilen van de bierbrouwerij.
Natuurpark Kronenkamp	In de voormalige rioolwaterzuivering in Neede wordt een natuurpark gerealiseerd. In het natuurpark wordt een multifunctioneel ontmoetings- en educatiecentrum ingericht.
Ontmoetingsplek Wichmond	Er wordt een speel- en ontmoetingsplein aangelegd voor inwoners van Wichmond/Vierakker.
Start-up community Achterhoek	Er wordt een online community in de Achterhoek opgezet met als doel jongeren in de leeftijd van 16-26 jaar te bewegen tot ondernemerschap.
Achterhoek ark voor hoogstamfruit	Dit project heeft als doel het behouden van bestaande collectieboomgaarden, het stimuleren van de aanleg van nieuwe boomgaarden en kennis verspreiden.

Financiering projecten LEADER

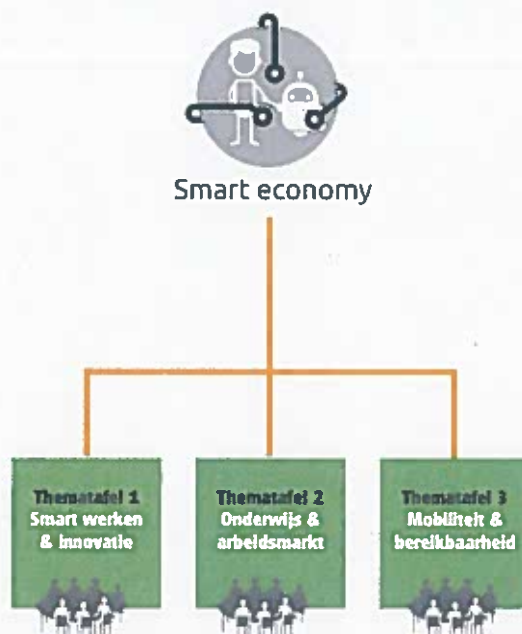
	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.548.656	2.023.789	166.647	3.739.092

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat we willen bereiken voor 2030, welke subdoelen en meetbare parameters daar bij horen, wat de concrete aanpak is voor het begrotingsjaar 2020, welke projecten er voor 2020 reeds lopen en welke projecten er op dit moment in ontwikkeling zijn. De visie, doelen en parameters sluiten aan bij de Achterhoek Visie 2030.

Voor de projecten geldt dat dit niet uitputtend is voor het jaar 2020. Gedurende 2019 zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Digitalisering en robotisering veranderen onze leef-, leer- en werkomgeving. Om de vergrijzende en ontgroenende Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren. Die oplossingen komen sneller tot stand in een open innovatiesysteem waarin overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen samenwerken en de Achterhoekse bedrijvigheid, naoberschap en vakmanschap maximaal tot uiting komen.

Wat willen we bereiken?

3 % groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en de agrosector.

Hoe gaan we dat doen?

Het digitaliseren (smart maken) van de maakindustrie en de agrosector heeft de hoogste prioriteit in het verder ontwikkelen van het Achterhoekse open innovatiesysteem. Door slim te werken en slim te innoveren, worden ook

dwarsverbanden gelegd met de digitalisering van de zorg, bouw, de recreatieve en de creatieve sector. Een mooie spin-off en een noodzakelijke verbreding van smart werken. Door in te zetten op 35 kennisdeel- en businessclusters wordt slim innoveren gestimuleerd, waarbij we verbinding zoeken met onze Duitse bureaus (zoals samenwerking met de Duitse Hogescholen) en onze buurregio's. Daarnaast faciliteren we startende bedrijven (start-ups) door het opzetten van broedplaatsen (incubators) voor hightechbedrijven, ondersteund door gevestigde ondernemingen. En bedrijven die willen groeien (scale-ups) faciliteren we met een versnellingsnetwerk (accelerator). Slim werken krijgt vorm door medewerkers te ondersteunen met 'Leven Lang Ontwikkelen'. Om nieuwe medewerkers te binden, zijn we bezig dé stage- en afstudeerregio van Nederland te worden.

Te bereiken maatschappelijk effect

3% groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en de agrosector.

Sub-doelen Smart werken en innovatie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Op het gebied van de maakindustrie en de agrosector is de Achterhoek hét open innovatiesysteem van Nederland.	3% groei van arbeidsproductiviteit in maakindustrie en agro-sector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd (en 2% voor alle andere sectoren).
De Achterhoek beschikt over de inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst (slim werken/sociale innovatie).	35 kennisdeel- en businessclusters in 2025. 40 start-ups en 20 scale-ups in 2025.
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst (slim innoveren/economische innovatie).	250 bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan Smart-Hub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Aanpak voor 2020

Door projecten te initiëren langs de twee programmalijnen 'productie van de toekomst' en 'de collega van de toekomst' willen we randvoorwaarden versterken die nodig zijn voor een economisch sterke Achterhoek. Door te investeren in 'maatschappelijke' innovaties willen we werkgelegenheid creëren en de arbeids-productiviteit vergroten. Door te investeren in de collega van de toekomst willen we ervaren vakmensen behouden en nieuwe collega's aantrekken.

Om de productie van de toekomst (slim innoveren) te creëren ligt de nadruk op de volgende thema's en acties:

- kennis- en businessclusters opzetten
- startups & scale-ups aantrekken en begeleiden
- innovatieprojecten (met maatschappelijke invloed) bij grown-ups

Om de medewerker van de toekomst (slim werken, werven en leren) te creëren ligt de nadruk op de volgende thema's:

- Dé stage- en afstudeerregio (aantrekken en behouden van (technisch) talent)
- Lifelong development & sociale innovatie

Om bovenstaande te realiseren zullen in 2020 diverse projecten opgestart worden.

Projecten Smart werken en innovatie

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Smart Business Centre	In dit centrum werken relevante sectoren en bedrijven samen met het onderwijs aan innovatie en aan cross-overs. Ook worden innovatievouchers en vouchers circulaire economie verstrekt.
3D Metaalprinten	Bedrijven kunnen experimenteren met een 3D metaalprinter en kennisinstellingen kunnen lesprogramma's ontwikkelen.
Smart Industry Events/Innovatiefestival	Het organiseren van een jaarlijks innovatiefestival (2018 t/m 2020).
Urban Oasis	De Urban Oasis is een innovatief en kunstzinnig concept waarbij een oase gecreëerd wordt, speciaal voor stedelijke toepassingen.
SmartHub/Economische Profilerings	Met dit project wordt de Achterhoek geprofileerd als dé Smart Industry regio en dé stage-, trainee en afstudeerregio van Nederland.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Smart Hub Academy nieuwe impuls geven.	Voor de initiatieven vallende onder de SmartHub Academy geldt dat het om leer- en ontwikkeltrajecten (masterclasses) gaat waar bewustwording, kennisdeling en het creëren van een kennis netwerkgroep voorop staat.
Smart Profiling: missies/trendtours	Continueren van het organiseren van Smart Industry TrendTours gericht op jonge ondernemers naar andere regio's in Nederland of het buitenland waarbij contact wordt gelegd met bedrijven die meegaan in de Smart Industry ontwikkelingen.
3D Metaalprinten	Hier komt een vervolg op met tevens een uitbreiding.
Smart Business Centre Plus incl. Frank Damen	Extra impuls aan het Smart Business Centre met een uitbreiding naar meer grensoverschrijdende projecten. Daarnaast komt er een starters/incubator plek met vouchers voor startende ondernemers.
Varex open lab	Varex C&C Nederland wil in het nieuwe pand een open fabriek concept gaan opzetten waar innovatieve ideeën met andere partijen worden uitgewisseld en waar ook wordt geleerd van de expertise van de andere partijen en kennisdeling plaatsvindt. Het staat in de planning van het nieuwe pand om een groot digitaal scherm aan de wegzijde te maken waardoor deze ideeën letterlijk zichtbaar zijn vanaf de weg.
Internet of Things Lab	Het ontwikkelen van een IoT Lab waar groepen studenten en bedrijfsleven samenkomen voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en tevens grensoverschrijdende samenwerking.
Doorontwikkeling de Marke	In samenwerking met thematafel Circulaire economie & energietransitie. Zie aldaar.
Steck	De Steck wil een broedplaats worden voor Startups.
Lora naar grensregio	Vanuit Winterswijk wordt met Duitse partners gekeken of Lora over de grens kan worden uitgerold.
Scale-up accelerator	Opschalen van start-ups o.a. door hulp van grown-ups.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	4.916.560	-	4.100.542	9.017.102

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Er ontstaan nieuwe beroepen, terwijl andere typen werk verdwijnen. De banen van de toekomst brengen andere, vaak hogere eisen met zich mee. Daarbij zien we vooral een verschuiving richting het hogere mbo-niveau en het hbo. De arbeidsmarkt is in veel gevallen zelfredzaam en reguleert zich deels zelf. Soms is er echter een vraagstuk waar de arbeidsmarkt niet zelf met een oplossing kan komen. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd is de groei niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te kunnen bieden. Zo vormen mensen met een vmbo-opleiding, S5-plussers, arbeidsbeperkten en degenen met een minder courant beroep kwetsbare groepen.

Wat willen we bereiken?

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht. Om deze ambitie te bereiken zullen we de kwantitatieve opgave binnen het scenario 'talent benutten' uit de Transitieatlas Beroepsonderwijs (2017) moeten realiseren. In totaal gaat het om het aantrekken van ruim 27.000 arbeidskrachten in de periode 2018-2025. Van deze groep moet ongeveer 7.000 universitair of hbo geschoold zijn, 14.000 mbo geschoold en 6.000 vmbo geschoold. Hierbij kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek (waaronder naast de maakindustrie ook de bouw en logistiek vallen) en Zorg. Voor de overige sectoren worden de ontwikkelingen goed in de gaten gehouden en wordt zo nodig actie ondernomen.

Hoe gaan we dat doen?

Onder het motto 'De Achterhoek werkt het fijnst' gaan we met twee hoofdthema's aan de slag: de Human Capital Agenda en de inclusieve arbeidsmarkt. Voor een evenwichtige arbeidsmarkt moet de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt optimaal zijn. Anders gezegd: de instroom vanuit het onderwijs naar moeilijk vervulbare vacatures moet groter worden. Hiervoor wordt onder andere ingezet op het doorontwikkelen van hybride leersystemen. Met de Human Capital Agenda zetten we in op een leven lang ontwikkelen van de beschikbare beroepsbevolking, instroom van jong talent en het benutten van grensoverschrijdende mogelijkheden voor scholing. De negatieve arbeidspendel die de Achterhoek op dit moment kent (mensen die in de Achterhoek wonen, maar buiten de Achterhoek werken) zouden we graag willen keren naar een positieve arbeidspendel. Bij deze doelstelling ligt er een relatie met Smart werken. Om een inclusieve arbeidsmarkt te bevorderen, geven we invulling aan het sociaal akkoord van 2013. We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. Door een gezonde leefstijl te stimuleren, kan de arbeidsparticipatie groter worden, meer mensen kunnen aan het werk en het ziekteverzuim gaat omlaag. Hier liggen duidelijke verbindingen met De Gezondste Regio.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.

Sub-doelen Onderwijs en arbeidsmarkt

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Talenten op de arbeidsmarkt zijn benut v.w.b. vervangings- en uitbreidingsvraag (aantrekken van ruim 27.000 mensen) met de focus op de sectoren techniek en zorg.	Arbeidsparticipatie naar 73% (nu 66%).
Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij er oog is voor de gehele beroepsbevolking.	Metten instroom uit het onderwijs (MBO+) en uit de pendel.
De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen en belemmeringen van de grens rondom deze samenwerking zijn weggenomen.	Monitoring banenafpraak v.w.b. inclusieve arbeidsmarkt.

Aanpak voor 2020

Human Capital Agenda

- Een snel veranderende arbeidsmarkt en de pensioenleeftijd die omhoog gaat, maakt dat we de beroepsbevolking voldoende flexibel moeten houden om hier in goede gezondheid in mee te kunnen bewegen. Om daarmee een arbeidsleven lang een bijdrage te kunnen leveren is ook in 2020 inzet op een Leven Lang Ontwikkelen noodzakelijk.
- De Achterhoek heeft als doel dé stage en afstudeerregio van Nederland te willen zijn. Dit betekent dat we binnen de diverse HBO en WO opleidingen in NL bij studenten op het vizier moeten komen te staan met de mogelijkheden die ze hier hebben. Dit met als doel talent te behouden en aan te trekken. Verbreding van de Innovatie Hubs is in 2020 een speerpunt. Momenteel loopt er een evaluatie van de bestaande Hubs om van hier uit best practices verder tetrokken.
- In 2020 gaan we monitoren en aanjagen voor het Regionale Actieplan Aanpak Tekorten Zorg en Welzijn Achterhoek (RAAT). Veel wordt op landelijk niveau geïnitieerd, in de regio zullen we sturen op pilot projecten.
- Om belemmeringen van de grens weg te nemen gaan we grensoverschrijdende samenwerking nog meer aanjagen en stimuleren. In 2020 willen we de mogelijkheden en kansen van opleiden en werken in Nederland en Duitsland in beeld brengen bij leerlingen, studenten en werkzoekenden, om zo de regio te versterken. Daarnaast willen we de obstakels, die de grens en de verschillende systemen met zich meebrengen, waar mogelijk wegnemen. Deze stimulering is een doorlopend proces waar we in 2020 in deelprojecten mee bezig zullen zijn.

Inclusieve Arbeidsmarkt

We sluiten voor de inclusieve arbeidsmarkt met een "Doe Agenda" aan bij het Rijksprogramma Perspectief op Werk (PoW). Initiatiefnemer hierin is de Gemeente Doetinchem. Wij verzorgen vanuit het werkbedrijf de regio.

- In de Doe Agenda worden initiatieven en projecten opgenomen om de mismatch op de arbeidsmarkt versneld kleiner te maken voor de inclusieve doelgroep. In 2019 en 2020 komt er 2 x € 1 mln. beschikbaar om hier gevolg aan te geven.
- Realiseren van een regionaal afgestemde werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening met het daaraan verbonden instrumentarium.
- Stimuleren van inclusief ondernemen en hiervoor bedrijven informeren, verleiden en begeleiden. Via o.a. jobcrafting en loonwaardesubsidies willen we de inclusieve doelgroep een kans bieden binnen hun organisatie. Laborijn, SDOA en partners zijn hiervoor in de lead.
- Door extra projecten in 2020 te initiëren via de Doe Agenda en de Regio Deal willen we taalarmheid op de werkvloer bestrijden.

Projecten Onderwijs en arbeidsmarkt

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Smart Technical Education Regio Achterhoek (STERA)	Het ontwikkelen van Smart praktijkopleidingsplaatsen.
Techniekpact	Hieronder vallen de projecten Techniekdag, Week van de techniek, Meisjes in de techniek, Ontwikkelen leerlijn ICT/programma voor gehele onderwijskolom.
Doorontwikkeling Werkgever Service Punt (WSP) Achterhoek	Het WSP faciliteert werkgevers die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen. Deze werkgevers willen werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans geven.
Unieke Achterhoekers campagne	Unieke Achterhoekers is een communicatiecampagne, gericht op positieve beeldvorming rondom de mogelijkheden van inclusief werkgeven en -nemen. Het WSP voert de campagne uit.
Harrie-training	In deze trainingen worden werknemers geschoold tot de ideale collega-werknemer van iemand met een arbeidsbeperking.
Grensoverschrijdende Techniekdag	Aan de grensoverschrijdende techniekdag doen zowel Nederlandse als Duitse bedrijven en opleidingen mee. Op de techniekdag tonen we de boeiende wereld van bèta en techniek in alle sectoren en op alle niveaus aan een breed publiek. We benaderen met name de Duitse en Nederlandse jeugd.
Spreek je buurtaal	Achterhoekse en Duitse scholen aan de grens gaan grensoverschrijdende partnerschappen aan en werken samen zodat zowel leerlingen als leerkrachten op een intensieve manier kennis van de buurtaal en buurcultuur opdoen.
MINT	Bevordert de interesse van de jeugd voor natuurwetenschappelijk-technische beroepen door het actief naast elkaar zetten/bijeen brengen van historie en high-tech/cultuur en wetenschap.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Zomerondernemer	Het project zomerondernemer was succesvol afgelopen jaar. Er wordt gekeken naar een vervolg.
Verhogen instroom en opleidingscapaciteit	In zijn totaliteit een verbreding van STERA. Meer praktijkleren; wijkleercentra en realiseren vormen van hybride onderwijs in het MBO. Wijkleercentra betreft de zorg. Verbreding moet nog starten.
Euregioacademie Willem V	Onder de naam van Euregio Academie 'Willem V' opzetten van een grensoverschrijdend, lerend netwerk van de drie O's. Met als doel het realiseren en onderhouden van een samenhangende, grensoverschrijdende infrastructuur op het gebied van de innovatie van de arbeid/werk en het middelbaar en hoger beroepsonderwijs.
Mismatch op de arbeidsmarkt door taalarmheid	Richt zich met name op statushouders. Het doel is om ervoor te zorgen dat deze groep de Nederlandse taal beroepsmatig beter beheerst.

Fonds voor vakmanschap naar Twents model	Het project valt onder een leven lang ontwikkelen. In het fonds worden vouchers beschikbaar gesteld tot MBO niveau 4 om mensen te laten scholen ten behoeve van het behoud van de arbeidsmarkt. De intersectorale mobiliteit wordt gestimuleerd.
Verkenning verbreden innovatiehubs naar andere sectoren	Innovatiehubs zijn broedplaatsen waar bedrijven opdrachten voor hoger opgeleide jongeren verstrekken. Jongeren werken aan een opdracht in de hoop dat ze in de toekomst bij deze bedrijven daadwerkelijk aan de slag kunnen. Dit wordt nu met name gedaan in de sector techniek en we willen dit verbreden naar andere sectoren.
Leonardo da Vinci	Leonardo da Vinci draagt bij aan de traditionele maakindustrie in het grensgebied en de ontwikkeling naar Smart Industry. De focus ligt op aandacht voor techniek, het op kaart zetten van de grensregio als perspectiefvolle en innovatieve regio. Het programma Leonardo da Vinci Innovation werkt aan de thema's jeugd, techniek, creativiteit en participatie.
Avontuur in de structuur	In samenwerking met GG-net en Laborijn richt dit project zich op mensen met psychiatrische problematiek op de arbeidsmarkt.
Perspectief op werk	Voor de inclusieve arbeidsmarkt wordt er een Doe Agenda opgesteld.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	2.852.659	1.326.850	143.852	4.323.361

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

Een goede bereikbaarheid is voor de Achterhoek een essentiële voorwaarde om economisch te kunnen groeien en de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de regio op peil te houden. Dat geldt zeker in de huidige tijd waarin de afstand tot voorzieningen op het platteland groeit. Ook goede (OV) verbindingen met Duitsland zijn voor ons als grensregio van groot belang. Zonder vervoer staat de regio letterlijk en figuurlijk stil.

Wat willen we bereiken?

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen. Hiervoor moeten zowel de hoofdinfrastructuur als de regionale en lokale infrastructuur kwalitatief en kwantitatief op orde zijn. Het is de bedoeling dat reizigers hun reis straks eenvoudig kunnen plannen via telefoon en internet. En idealiter zijn er in de Achterhoek geen belemmeringen meer voor reizigers en vervoerders tussen Nederland en Duitsland.

Hoe gaan we dat doen?

We sluiten aan bij de drie hoofdthema's in de Mobiliteitsagenda 2030; Betrouwbaar & robuust, duurzaam en slim. 'Betrouwbaar en robuust' gaat over het realiseren van betrouwbare vervoersvoorzieningen. Om dit te bereiken zijn een goed doorstromend hoofdwegennet, het versnellen van OV-connecties en regionale fiets- verbindingen nodig. We willen van de N18 een toekomstgerichte 'Smart N18' (2x2 rijstroken, 100 km/h en ongelijkvloerse kruisingen) maken en we treffen maatregelen om een vlotte aansluiting van de A12 op de A18 te bevorderen. Ook blijven we investeren in de ruggengraat van het openbaar vervoer in de Achterhoek en willen we verbindingen versnellen door betere over- en instapmogelijkheden. Het opheffen van de belemmeringen voor reizigers tussen Nederland en Duitsland (zowel regionale verbindingen als goede aansluiting op internationale spoor- verbindingen) heeft daarbij onze aandacht.

Bij 'duurzaam' werken we toe naar duurzame vervoerswijzen die bijdragen aan klimaatadaptatie. Daartoe investeren we in energieneutraal mobiliteitsgedrag en een veilig en fijnmazig fietsnetwerk. De opkomst van de e-bike biedt in een gebied als de Achterhoek kansen om de fiets als alternatief vervoermiddel in te zetten. We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer, onder andere door het realiseren van voldoende laadstations voor duurzame energie. 'Slim' richt zich op betaalbare en slimme vervoersvoorzieningen. We willen vooroplopen in slimme en sociale mobiliteit en de eerste rurale MaaS-pilotregio worden. Het concept Mobility as a Service (MaaS) zal als een soort marktplaats voor mobiliteit gaan fungeren. Reizigers kiezen, plannen en betalen bijvoorbeeld via de smartphone zelf de optimale vervoersoplossing. Ook zetten we ons in voor slimme oplossingen die het goederenvervoer efficiënter en duurzamer maken. Zo werken we aan een sluitend netwerk voor Langere en Zwaardere Vrachtautocombinaties (LZV's), waarmee we de efficiëntie en de duurzaamheid van het goederenvervoer verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.

Sub-doelen Mobiliteit en bereikbaarheid

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
Duurzaam: in de Achterhoek is het vervoer in 2030 energieneutraal en energieneutraal reizen wordt gefaciliteerd.	Mate waarin het vervoer in de Achterhoek energieneutraal is. Aantal laadpalen en groei naar een dekkend net.
Betrouwbaar en Robuust: de hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is kwantitatief en kwalitatief op orde en zonder belemmeringen voor reizigers en vervoerders tussen Duitsland en Nederland.	Afname van het aantal voertuigverliesuren. Reistijd op de ruggengraat van het OV in de Achterhoek.
Slim: er zijn slimme vervoersvoorzieningen die gebruik maken van telefoon en internet.	Tijd waarin Regionaal verzorgende voorzieningen met de beschikbare OV-modaliteiten bereikbaar zijn (doel: binnen 20 minuten).

Aanpak voor 2020

Subdoelstelling Duurzaam

Vanuit het streven naar energieneutraal vervoer in 2030, zal in 2020 een begin worden gemaakt met het completeren van de laadinfrastructuur voor (vracht)auto's en fietsen.

Subdoelstelling Betrouwbaar en Robuust

N18 2e fase concreet op de (Rijks)agenda krijgen. Hiertoe is het noodzakelijk dat alle betrokken partijen inhoudelijk op één lijn komen. Met andere woorden, welke variant wordt gekozen en waarom? Momenteel zien wij op relatief korte termijn kansen voor een (nader uit te werken) Smart N18. De Achterhoek Raad vindt dat op de langere termijn ingezet moet worden op een 2x2 baans 100 km N18. Via een gericht lobbytraject in 2019 en 2020 willen we de (Smart) N18 concreet op de Rijks- en provinciale agenda terecht laten komen met als doel uitvoering op de middellange termijn.

De uitvoering van de spoorverbetering Arnhem-Doetinchem dichterbij brengen en in het verlengde daarvan de verbinding Arnhem-Winterswijk versnellen. Een actieve lobby opstarten om de realisatie van de ontbrekende schakels (o.a. stuk spoorverdubbeling en viaduct Europaweg Doetinchem) op de politieke agenda te houden en dichterbij te brengen. Zoals het er nu voorstaat, is er een financieel gat van circa € 100 mln. te dichten.

Het regionale hoofdfietsnetwerk completeren door ontbrekende schakels ook in 2020 aan te leggen.

Subdoelstelling Slim

In het kader van de Regio Deal wordt prioriteit gegeven aan de fijnmazige bereikbaarheid van de Achterhoek. Op dit moment lopen er verschillende projecten en zijn er diverse ideeën die onder de noemer van de fijnmazige bereikbaarheid vallen. Een integrale, regio-brede aanpak ontbreekt. Het project MaaS Achterhoek zal deze integrale aanpak als insteek kiezen. Het projectplan zal in 2019 worden opgesteld, in 2020 zal de uitvoering moeten starten. Vanuit deze subdoelstelling liggen er natuurlijk sterke raakvlakken met de beide andere subdoelstellingen.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projecten	Korte omschrijving
Mobiliteit als beleving met SMaaS (Smart Mobility as a Service)	Project van de toeristische bedrijven in de Achterhoek. Het idee achter SMaaS is het aantrekkelijk bereikbaar maken van toeristische locaties en overnachtingsmogelijkheden. Er is gekozen voor deelfietsen, die worden geplaatst op enkele stations en bij enkele overnachtingsmogelijkheden. Toeristen kunnen de deelfietsen gebruiken via een app en krijgen onderweg aanbiedingen te zien vanuit de toeristische sector.
N18 2 ^e fase	Nader onderzoek naar de aanpak van de N18 2 ^e fase op de korte/middellange en lange termijn.
VIA15	Omvat o.a. het project doorstroming A12. Lobby vanuit Achterhoek in verband met noodzaak verbreding A12 vooruitlopend op aanleg nieuwe A15.
Spoorlijn Winterswijk-Arnhem	Verbetering en versnelling spoorlijn Winterswijk-Arnhem, gericht op 1. dubbelspoor –Wehl – Doetinchem De Huet, 2. spoorkruising Europaweg Doetinchem en 3. Invoering RegioExpres op langere termijn.
Dwarsliggers	Crowdfunding opzetten t.b.v. Achterhoekse financiering dwarsliggers (als onderdeel van de spoorverbetering Arnhem-Winterswijk).
Spoorlijn Winterswijk-Apeldoorn	Onderzoek voor robuust spoor Winterswijk Apeldoorn: koppelen treindienstregeling Winterswijk-Zutphen aan Zutphen-Apeldoorn.
Mobility As A Service (MAAS) opstartfase	Omvat projecten ZOOV, Automaatje, OV-vangnet, Bied voorzieningen een laagdrempelige reisplanner, Netmobil en electrocars voor bedrijven. Onder de kapstok van de Regio Deal Programmalijn Fijnmazige bereikbaarheid.
N18: viaduct Groenlo-Lievelede	Betreft nieuw viaduct Zwolseweg. Met name voor verkeersveiligheid. Uitvoering RWS, provincie en gemeente Oost Gelre.
Buslijn Aalten-Bocholt	Invoering van de grensoverschrijdende busverbinding tussen Aalten en Bocholt.

Projecten in ontwikkeling

Projecten	Korte omschrijving
Bereikbaarheid bedrijventerreinen	Omvat onderzoek naar bereikbaarheid Laarberg en A18/DocksNLD, complementeren LZV-netwerk en het verminderen van transportbewegingen.
Werkagenda Fiets 2019/2020	Inzichtelijk maken en prioriteren van de belangrijke regionale fietsverbindingen.
Dekkend netwerk oplaadinfrastructuur	Het verbeteren van de oplaadmogelijkheden voor op duurzame energie aangedreven (elektrisch) vervoer binnen de Achterhoek.
N18; gebiedsgerichte maatregelen Lichtenvoordseweg Varsseveld	Verbeteren doorstroming N18 (wegvak N318 – Harreveld) en het versterken van de fijnmazige bereikbaarheid.
Mobility As A Service (MAAS) (vervolg)	Integrale regio-brede aanpak.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	103.940.000	-	130.000	104.070.000

Van de projecten Dwarsliggers, Spoorlijn Winterswijk-Apeldoorn en Vervoer Aalten-Bocholt is de financiering bij ons nog niet in kaart gebracht. Met name het project Spoorlijn Winterswijk-Arnhem is heel omvangrijk en bevat veel overheidsmiddelen. Het project VIA15 wordt gefinancierd vanuit het Rijk en provincie en is om die reden niet opgenomen in de 30-financiering.

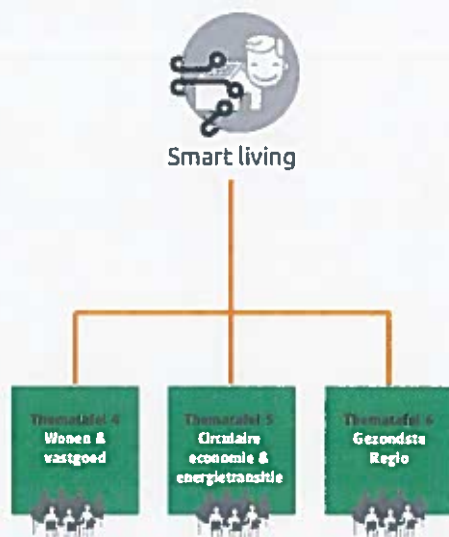

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste regio. Per thematafel wordt weergegeven wat we willen bereiken voor 2030, welke subdoelen en meetbare parameters daar bij horen, wat de concrete aanpak is voor het begrotingsjaar 2020, welke projecten er voor 2020 reeds lopen en welke projecten er op dit moment in ontwikkeling zijn. De visie, doelen en parameters sluiten aan bij de visie 2030.

Voor de projecten geldt dat dit niet uitputtend is voor het jaar 2020. Gedurende 2019 zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

De woningmarkt anno 2019 is dynamisch en niet alle veranderingen zijn beïnvloedbaar. Voorop staat dat we willen dat de Achterhoek een aantrekkelijk woongebied blijft. In het Achterhoeks Woonwensen- en Leefbaarheids-onderzoek (2018) geven inwoners hun woonomgeving een 7,8. Het kleinschalige, groene landschap en de karakteristieke dorpen en steden leveren een grote bijdrage aan het woongenot. Dat is iets om te koesteren, zeker nu bij steeds meer mensen de kwaliteit van hun leefomgeving hoog op het prioriteitenlijstje staat. Om de aantrekkelijkheid van de Achterhoek te waarborgen, liggen er uitdagingen in de centra van steden en dorpen en het buitengebied. Denk aan het verkleinen van kernwinkelgebieden om leegstand te voorkomen, nieuwe bestemmingen voor of sloop van vrijkomende agrarische bebouwing en de noodzaak van grootschalige asbestsanering. Juist in een regio waar het accent ligt op de bestaande woningen, zijn er volop kansen voor creativiteit en innovatie. Hoe kunnen we een leegstaand gebouw omvormen tot bijvoorbeeld (starters)woningen? Welke mogelijkheden zijn er voor 'erfdelen' in het landelijk gebied? De Achterhoek is een proeftuin voor nieuwe woonconcepten. De energietransitie en vergrijzing zijn van blijvende invloed op de woningmarkt. Met het oog op de toekomst moeten

woningen energieneutraal en levensloopbestendig worden. Omdat veel bewoners geen urgentie voelen om hun huis aan te passen, willen we investeren in financiële of praktische ondersteuning daarbij.

Wat willen we bereiken?

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

We willen een woningvoorraad die meebeweegt met de demografische ontwikkelingen en die kwalitatief en kwantitatief voldoet. Een aantrekkelijke en passende woningvoorraad is ook belangrijk voor het behouden en aantrekken van arbeidskrachten. We willen leegstand voorkomen en ruimte bieden aan nieuwe en bijzondere manieren van wonen. De verbinding tussen wonen, werken en aspecten als cultuur, recreatie, voorzieningen en sociale cohesie willen we versterken.

Hoe gaan we dat doen?

Voor de toekomst van de Achterhoek ligt de focus op de bestaande woningvoorraad. Verduurzamen van woningen krijgt de hoogste prioriteit, omdat het een vliegwieltje is voor kwaliteitsverbetering. Ook richten we ons op het levensloopbestendig maken van woningen, zodat meerdere doelgroepen bediend kunnen worden. Daarnaast zien we een opgave om te voorzien in het tekort aan woningen op de korte termijn. De Achterhoek is bereid naar verhouding in de Gelderse opgave voor 100.000 nieuwe woningen te gaan voorzien.

Waar mogelijk zorgen we voor transformatie van leegstaand vastgoed naar een woonbestemming; zo benutten we bestaande stenen. Daarbij spannen we ons gezamenlijk in om bepaalde woningen, die niet aan de eisen van de tijd voldoen, uit de markt te laten verdwijnen.

Bij extra nieuwbouw geldt het credo 'van kwantiteit naar kwaliteit'. We streven naar de juiste woning op de juiste plek op de korte termijn (2-5 jaar), de middellange termijn (5-10 jaar) én de lange termijn (10 jaar en langer). Het overgrote deel van de woningen in de Achterhoek staat er al. Op korte termijn zien we extra vraag naar woningen ontstaan. We gaan voor een flexibel woonbeleid, gericht op het oplossen van knelpunten. We voegen alleen extra nieuwbouw toe als dit bijdraagt aan het oplossen van de mismatch op de lokale woningmarkt. Er komt een regionale set aan kwaliteitscriteria op basis waarvan nieuwe woningbouwplannen worden beoordeeld.

Bijsturing vindt plaats door fasering (kwantitatief) en/of het aanpassen van woningbouwplannen (kwalitatief). Op deze manier zorgen we voor een evenwichtige toevoeging van het aantal nieuw te bouwen woningen. Hierbij gebruiken we de nieuwste technieken en innovaties op het gebied van duurzaam en tijdelijk bouwen en installeren. Uitgangspunt vormen dus lokale trends en maatwerk. We baseren ons daarbij op feiten en trends om op basis van actuele gegevens te kunnen sturen. We denken daarbij vanuit de regio en haar kernen en niet vanuit gemeentegrenzen. Jaarlijks vindt er op regionaal niveau monitoring (en indien nodig bijsturing) plaats. Er is experimenteerruimte voor vernieuwende, flexibele en tijdelijke woonvormen. Ten slotte gaan we een transformatie- en sloopstrategie voor leegstaand en leegkomend vastgoed ontwikkelen en uitvoeren (agrarische bebouwing, kantoren, detailhandel, maatschappelijk vastgoed). Ook zetten we actief in op het verkleinen en transformeren van de kernwinkergebieden in de centra om leegstand te beperken. Inbreiden gaat boven uitbreiden. In principe komen er geen nieuwe uitbreidingslocaties meer bij. Bij deze aanpak hoort natuurlijk ook het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen. We onderzoeken of en hoe er een transformatie- en sloopfonds kan komen.

Te bereiken maatschappelijk effect

De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.

Sub-doelen wonen en vastgoed

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters (*)
De woningvoorraad beweegt mee met de demografische ontwikkelingen en draagt tegelijkertijd bij aan het behouden en aantrekken van arbeidskrachten.	Passende woningvoorraad (*)
De bestaande woningvoorraad is in 2030 duurzamer en meer levensloopbestendig.	Kwaliteit van de woningvoorraad en duurzaamheid(*)
Leegstaand vastgoed is getransformeerd naar een andere functie (indien passend woningen) of gesloopt.	Leegstand (*)
Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen die aansluiten bij de vraag en het bestaande aanbod.	Woningmarkt (*)
De leefbaarheid blijft op peil door een integrale aanpak met aspecten als cultuur, voorzieningen en sociale cohesie.	(*)

* Er is nog een nadere uitwerking nodig van de meetbare parameters.

Aanpak voor 2020

2020 is jaar waarin met een impuls van de eerste tranche van de Regio Deal projecten opgepakt worden. De projecten vloeien voort uit de vier Regio Deal-programmalijnen, te weten:

- 1 Kwaliteitsverbetering bestaande woningvoorraad in de Achterhoek
- 2 Passende nieuwe woningen
- 3 Slopen en transformeren van leegstand vastgoed
- 4 Versterken van (vitale en leefbare) stads- en dorpscentra

De projecten liggen bijvoorbeeld op het vlak van flexibele/tijdelijke en vernieuwende woonvormen. Een aantal pilots op dit vlak worden opgepakt.

Verder leven er verschillende gedachten om te organiseren dat particulieren op een toegankelijke nabije manier informatie, advies en hulp krijgen om hun woning meer duurzaam te kunnen maken en (lieft flexibel) kunnen aanpassen op hun levensfase. Binnen de mogelijkheden, willen we ook de doorstroming binnen de woningmarkt met deze 'nabije aanpak' aanjagen.

Het is essentieel om de woningmarkt te monitoren, aangezien hij sterk verandert. We gaan hiertoe een manier van monitoren ontwikkelen (althans een eerste vorm ervan), om daarmee de effecten van ons beleid te volgen. Daardoor ontstaat ook de mogelijkheid om snel, doeltreffend en doelmatig bij te sturen.

Projecten Wonen en vastgoed

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Ontwikkelen portefeuillestrategie (kleine kernen)	Gezamenlijk met alle betrokken partijen, inclusief inwoners, is er een visie op wonen (portefeuillestrategie) voor kernen ontwikkeld, die, via projecten getrokken door inwoners, ook daadwerkelijk tot uitvoering wordt gebracht. Het project bestaat uit 2 tranches en 20 kernen.
Asbesttrein	D.m.v. een asbestsanerings-programma een asbestvrije Achterhoek in 2024 realiseren. Dit is de fase tot medio 2020. Het vervolg wordt meegenomen in de Regio Deal.
Regionale Woonagenda Achterhoek	Het formuleren van woonbeleid voor alle doelgroepen en het periodiek evalueren aan de hand van de monitoring.
Opzetten kwaliteitscriteria	Opzetten methodiek en kaders voor integrale afweging van woningplannen.
Woningmarktmonitor Achterhoek	Het monitoren van de woningmarkt voor de diverse doelgroepen in de Woonagenda. Een jaarlijkse monitor met data over wonen en vastgoed met bijlagen tot op kernenniveau. Per kwartaal wordt inzicht gegeven in de woningmarkt en één keer per vier jaar vindt er een woononderzoek plaats via het AWLO.
Huisvesting arbeidsmigranten	Diverse initiatieven in de gemeente Doetinchem. Regionale beleidsnotitie is in de maak.
Opstellen strategie leegstand en vorming transformatiefonds	Een externe projectleider heeft de opdracht gekregen om een strategie voor leegstand te ontwikkelen en te komen tot een sloop/transformatiefonds.
Leegstandsmonitor	Landelijk in beeld brengen van leegstaand vastgoed in opdracht van BZK en EZ.
Gebiedsgerichte aanpakken	In diverse gemeenten is gestart met een gebiedsgerichte aanpak, waarin meerdere partijen (o.a. gemeenten, corporaties) samenwerken.
CPO projecten (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap)	Uitvoeren van CPO-projecten in Beltrum, Hengelo, Zelhem, Vorden, Steenderen (financiering ondersteuning vanuit Steengoed Benutten).
Langer zelfstandig thuis wonen door techniek	Aanbrengen van sensoren in 1000 woningen in kleine kernen en buitengebied. SamenLeven plan.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
StadsHub – voorheen Campus Achterhoek (realisatiefase)	StadsHub biedt de Achterhoek en haar bedrijfsleven een onderscheidend facilitair concept om jong talent te verleiden om voor de Achterhoek te kiezen.
Verbreiding Energieloket Achterhoek	Geven van voorlichting en begeleiding bij de uitvoering van plannen, gericht op bewustwording, energiebesparing en energieopwekking. Leveren van een bijdrage aan het energieneutraal maken van de Achterhoek. De verbreiding is gericht op levensloopbestendig en comfort.
Alles onder één dak regeling	Gezamenlijk optrekken en bundelen van leningen voor alle doelgroepen.
Tijdelijke woonconcepten	Ontwikkelen van woonconcepten voor tijdelijke huisvesting voor doelgroepen als jongeren, senioren en arbeidsmigranten.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	962.680	-	389.100	1.351.780

Van de lopende projecten is nog niet alle 3O-financiering in kaart gebracht. Dit omdat de thematafel Wonen en vastgoed nog volop in ontwikkeling is en omdat bij een aantal projecten de financiering over veel organisaties gespreid is waardoor het lastig in beeld te brengen is. Dit is een eerste aanzet en we verwachten dat er volgend jaar een completer beeld gegeven kan worden. We verwachten dat in 2020 veel nieuwe projecten opgestart worden in het kader van de Regio Deal.

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

In het Akkoord van Groenlo is afgesproken om als Achterhoek al in 2030 energieneutraal te zijn. Het omgaan met grondstoffen en afval volgens het kringloopprincipe is een essentieel onderdeel van een klimaat-vriendelijke economie. Gerelateerd hieraan is onze ambitie om voorop te blijven lopen op het gebied van circulaire landbouw.

Wat willen we bereiken?

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies. Met deze ambitie groeit de Achterhoek uit tot de schoonste regio van het land. In 2030 wordt afval niet langer als een probleem of als een kostenpost gezien, maar als een nuttige grondstof. Energie wordt duurzaam opgewekt en bij het gebruik ervan staat besparing centraal. We verminderen emissies en creëren zo ruimte voor een grotere biodiversiteit. Ook voor (agrarische) bedrijven is dit interessant om nieuwe, circulaire verdienmodellen te kunnen ontwikkelen.

Hoe gaan we dat doen?

Het landelijk klimaatakkoord wordt door dertig regio's uitgewerkt naar regionale doelen voor energiebesparing en grootschalige energieopwekking. Om de Achterhoek aardgasloos te maken, wordt een regionaal warmteplan opgesteld; voor wijken en dorpen wordt gekeken wat nodig is. Ook komt er een regionaal windturbineplan. Het (verbrede) energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij de realisatie. De focus ligt daarbij op de bestaande woningvoorraad om zo de energiedoelstelling te kunnen halen.

In 2030 is de Achterhoek koploper in de kringlooplandbouw, doordat 80% van de agrarische ondernemingen hierbij is aangesloten. De Achterhoek loopt nu al voorop dankzij projecten als de Vruchtbare Kringloop (deelname door circa 300 agrarische bedrijven), Kunstmestvrije Achterhoek, Groene Kenniswerkplaats met het Zone.college en Proefboerderij De Marke. Deze projecten worden doorontwikkeld tot een vitaal ecosysteem voor kringlooplandbouw, met De Marke als open innovatie- en kenniscentrum. We blijven nieuwe pilots op het gebied van kringlooplandbouw ontwikkelen en bevorderen daarmee de biodiversiteit.

De bedrijvenparken dragen bij door circulair te worden als efficiënt werkende en zelfvoorzienende ecosystemen; als eerste drie bedrijvenparken in Berkelland, Doetinchem en Oost Gelre. Ook de bouw draagt bij aan circulaire economie; door het vroegtijdig inventariseren van te slopen gebouwen wordt duidelijk hoeveel en welke materialen voorhanden zijn voor hergebruik. De opzet van een Grondstoffenbank en een Materialenwerkplaats zijn hiervoor in voorbereiding.

Te bereiken maatschappelijk effect

In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.

Sub-doelen Circulaire economie en energietransitie

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is energieneutraal.	Hoeveelheid energie die verbruikt wordt in de Achterhoek, die nog niet in de regio met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt (bron is beschikbaar).
De Achterhoek is koploper gebleven in de kringloop-landbouw.	Aantal agrarische ondernemingen dat hun activiteiten koppelt aan verantwoord omgaan met bodemwaterlucht en natuurkwaliteit is opgelopen tot 80 % (nu 10 %).
Bedrijvenparken zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend.	Aantal bedrijvenparken (ondernemingen) dat individueel en/of samen in de directe omgeving en met hun ketenpartners verantwoord omgaat met grondstoffen en afval tot een minimum beperken.
In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur.	Aantal gebouwen en infrastructurele projecten dat circulair ontwikkeld, gebruikt en hergebruikt wordt.

Aanpak voor 2020

Energieneutraal

Deze doelstelling betreft de implementatie van de energietransitie (Achterhoek realiseert zijn ambitie Achterhoek Energieneutraal 2030). Voor 2020 gaan we focussen op:

- Faciliteren realisatie grootschalig opwekkingsproject
- Opstellen regionaal warmteplan
Afhankelijk van technische ontwikkelingen en innovaties is in 2020 duidelijk welke aardgasloze oplossingen geschikt zijn voor een rurale regio als de Achterhoek. Daarna wordt overgegaan op realisering van de voorgestelde maatregelen.
- Verbreden energieloket
In 2020 willen we verder werken aan de verbreding van het energieloket. De thematafel Wonen & vastgoed richt zich op dit project. Onder de paragraaf van thematafel Wonen & vastgoed is er meer over te lezen.
- Regionaal windturbineplan
In 2019 is bekend hoeveel windmolens worden gerealiseerd en welke locaties daarvoor in aanmerking komen. In 2020 worden gemeenten, desgewenst, ondersteund bij de voorbereidingen.

Kringlooplandbouw

Tot en met 2021 loopt wetenschappelijk onderzoek om te bewijzen dat de Groene Weide Meststof vergelijkbaar is met de klassieke kunstmest. Doel is dat in 2022 erkenning wordt gekregen vanuit het Rijk en Europa. Daarmee wordt meststof een in heel Europa te verhandelen grondstof en draagt dit maximaal bij aan de circulaire economie.

Cirkelregio

Voor het toekomstbestendig ondernemen worden in 2020 tussenresultaten bekend gemaakt via bijeenkomsten, kennisdeling en via bestaande structuren. Voor Circulair Vastgoed wordt in 2020 een inventarisatie opgesteld van herbruikbare en beschikbare materialen van te slopen gebouwen en infrastructuurwerken door middel van een materialenbank.

Projecten Circulaire economie & energietransitie

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Groene Kenniswerkplaats	Realiseren: • Toekomstgerichte aansluiting onderwijs >< arbeidsmarkt groene sectoren. • Vitale leerkennisnetwerken om als regio te blijven innoveren en ontwikkelen Vraagsturing: - Ø Sectoren: Agro(Food) en Groene Leefomgeving (en daaraan verbonden maakindustrie, onderhoud, logistiek, chemie); - Ø Regionale (mkb)samenwerkingsverbanden / clusters; - Ø Regionale HCA- & Innovatie uitvoeringsagenda's: Smart + Biobased.
Achterhoek Onderneemt Duurzaam (MKB-aanpak)	Middels verschillende aanpakken een versnelling aanbrengen in de energietransitie (besparing en opwekking) bij het MKB en bedrijfsleven. Dit gebeurt in samenwerking met de industrie kringen d.m.v. het samen ontwikkelen van een aanpak (afgestemd op de behoeften van de branche).
Zon op erf (demonstratiefase)	Deze demonstratiefase is de fase waarin er daadwerkelijk enkele plannen gerealiseerd worden. Daarnaast d.m.v. communicatie en informatieverstrekking aan mogelijke vervolg deelnemers, inclusief professionalisering d.m.v. standaardisering van het proces zal plaatsvinden om de uitrol van meerdere projecten mogelijk te maken. De vijf demonstratieprojecten tonen dat het concept in de praktijk succesvol kan worden gerealiseerd, met als doel dat potentiële deelnemers worden gestimuleerd zich voor de volgende fase te melden.
Regionale Energie Strategie (RES)	Onder RES vallen projecten als het voorbereiden, opstellen, uitvoeren en monitoren van RES en regionale warmteplannen, windturbineplan en doorontwikkeling energieloket.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Groene Kenniswerkplaats doorontwikkelen	Dit project valt onder het Programma Kringlooplandbouw. Met dit project willen we toekomstgerichte aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt in de groene sectoren realiseren. We willen vitale leerkennisnetwerken realiseren om als regio te blijven innoveren en ontwikkelen.
Verbrede pilot GLB Achterhoek	Dit project valt onder het Programma Kringlooplandbouw. Ontwikkelen van een nieuw sturingsmodel voor vergroening en verduurzaming van de melkveehouderij.
Doorontwikkeling de Marke	Dit project valt onder het Programma Kringlooplandbouw. De Marke is een richtingwijzer en pionier. Voor maatschappelijk gewenste, circulaire melkveehouderij.
Verzelfstandiging Vruchtbare Kringloop Achterhoek	VKA is een platform voor versterking van 4 kringlopen: logische, bedrijfseconomische, sociaal- maatschappelijke en beleidskringloop. Er wordt een businessmodel ontwikkeld voor een duurzaam nieuw partnership. Dit project valt onder het Programma Kringlooplandbouw.

Kunstmestvrije Achterhoek	Vervolg op project groene kunstmestfabriek en is onderdeel van het Programma Kringlooplandbouw.
Toekomstbestendig ondernemerschap en bedrijvenparken	Ondernemers richten hun productieprocessen zodanig in dat ze minder primaire grondstoffen nodig hebben voor hun productie, nauwelijks afval produceren en het milieu en hun omgeving minimaal belasten. Doelstelling van de versterking van samenwerking is dat ondernemers intensiever gaan samenwerken met andere bedrijven op hun bedrijvenpark of in hun productieketen (hun ecosysteem) om hogere ambities te kunnen realiseren op het gebied van zes waardesoorten, waaronder energiezuinig, circulair en toekomstbestendig ondernemen, human capital en financiële waarden.
Zuiverende kas	Innovatieve manier van waterzuivering: bij de nieuwbouw van het Zone.college in Doetinchem realiseren van een kas, die opgevangen urine van de leerlingen en buurt opvangt en zuivert en hergebruikt in de kas.
Biogasnetwerk Achterhoek	Het in 2013 in gemeenten vastgesteld beleid voor het realiseren van een biogasnetwerk Achterhoek vindt een vervolg door recent ontstane initiatieven.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	2.801.822	291.448	4.024.394	7.117.664

De projecten die onder RES vallen, worden rechtstreeks door de provincie gefinancierd. De bedragen hiervan hebben we op dit moment nog niet in kaart gebracht.

3.3 Gezondste Regio

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Visie 2030

De gezondheidszorg in de Achterhoek is van hoog niveau. Maar om voorbereid te zijn op de toekomst, waarbij er meer ouderen zijn en minder personeel, zullen we nog iets anders moeten doen. We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen zorg en welzijn zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners kan toenemen. We werken hiervoor aan een integrale agenda met doelen voor de lange termijn. We hanteren twee pijlers; preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie kunnen we een groot aantal ziektes voorkomen, waardoor minder ingrijpen nodig is. Door een gezonde leefstijl (gezonde voeding, niet roken, matig met alcohol en voldoende bewegen) in het dagelijks leven te integreren, zal op de lange termijn minder zorg (ingrepen, medicijnen, hulpmiddelen) nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. Denk aan zorg op afstand via computer of tablet en de ontwikkeling van een digitale, veilige en persoonlijke gezondheidsomgeving.

Wat willen we bereiken?

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten. Het zogenoemde 'prevent model' geeft aan hoe preventie op alle groepen binnen de samenleving kan worden toegepast en welke resultaten behaald kunnen worden. We zetten in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. De 'gezondheidspiramide' geeft een nieuwe visie op de organisatie rondom gezondheid en zorg. Het vertrekpunt is voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een groot deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Extra aandacht gaat daarbij uit naar mensen met de grootste gezondheidsachterstand, zoals de groep met een lage sociaaleconomische status. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Hoe gaan we dat doen?

We werken aan verbindingen tussen het zorgen voor de gevolgen van een aandoening (care), het genezen van een aandoening (cure) en het voorkomen van een aandoening (preventie), zodat een integrale aanpak ontstaat. Hierbij investeren we in de samenwerking tussen partijen en aanbieders die op verschillende plaatsen in de keten werken. Op deze wijze is het mogelijk kennis en middelen richting preventie te verschuiven. De projecten die er komen, worden getoetst op hun bijdrage aan een gezonde leefstijl, vitale gemeenschappen en het slim begeleiden van gezondheidsproblemen. Een mooi voorbeeld is Achterhoek in Beweging, een programma dat nauw aansluit bij de doelstelling van de thematafel. Het verzamelen en analyseren van data over leefstijl, gedrag en gezondheid van de bevolking zijn belangrijk, zodat we weten waar we staan en waaraan we moeten werken.

Te bereiken maatschappelijk effect

Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.

Sub-doelen Gezondste Regio

Sub-doelen 2030	Meetbare parameters
De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie.	Gezonde leefstijl: • 95% van de jeugd heeft in 2025 een gezonde leefstijl • 72% van de Achterhoekers beweegt in 2025 voldoende (2016: 66,7 %).
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	Zelfredzaamheid en sociale omgeving: 94% van de Achterhoekers voelt zich in 2025 verbonden met anderen.
Er is een stimulerend, bereikbaar en betaalbaar netwerk van gezondheids- en ondersteuningsdiensten beschikbaar voor de Achterhoeker.	Chronisch zieken die gebruik maken van zorg op afstand gebruiken 30% minder medische zorg en ervaren meer regie over hun eigen gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven elders.

Aanpak voor 2020

Om de drie subdoelen te gaan bereiken gaan we de volgende stappen in 2020 zetten:

Sluiten van regionaal preventie akkoord

In 2020 sluiten we een regionaal preventie akkoord dat aansluit bij het regionaal sport akkoord en het landelijke preventie akkoord. Hiervoor zullen we een werkgroep regionaal preventie akkoord aanjagen die zorgt dat er resultaatafspraken komen met partners uit alle domeinen op o.a. de thema's bewegen, alcohol en roken.

Programmalijnen opzetten voor preventie en zorginnovatie

In 2020 werken we de programmalijnen voor preventie en zorginnovatie verder uit en gaan we projecten initialiseren en stimuleren die bijdragen aan de doelen. Daarvoor gaan we een open innovatiesysteem in de zorg samen met de thematafel Smart werken en innovatie verkennen. Daarnaast gaan we minimaal 5 nieuwe project ideeën uitwerken tot concreet plan, minimaal drie nieuwe projecten opstarten en een innovatief project opnemen in de reguliere werkwijze.

Opzetten van regionale sturingsinformatie (data)

We gaan regionale sturingsinformatie (data) opzetten vanuit het sociaal domein, eerste lijn en specialiste zorg waardoor populatiegerichte zorg beter aansluit bij zorgvragen en waardoor effecten van interventies meetbaar en zichtbaar te maken zijn. Hiervoor gaan we een werkgroep informatiemanagement gezondheid aanjagen in samenhang met andere thema's in de regio.

Projecten Gezondste Regio

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2019-2020 worden uitgevoerd om de doelen van de thematafel te bereiken. De projectuitvoering zal plaats vinden in wisselende samenstelling door verschillende uitvoerders. Monitoring van alle projecten vindt plaats via Board en indien nodig de (Achterhoek) raad. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2019.

Lopende projecten

Projectnaam	Korte omschrijving
Achterhoek in Beweging (waaronder Scholder an Scholder)	Achterhoek in Beweging is een dynamisch platform met betrokken partners in o.a. zorg, onderwijs, overheid, cultuur, bedrijfsleven en sport. Het platform geeft initiatieven rond sport, bewegen en een gezonde leefstijl podium. Het project Scholder an Scholder wordt ingezet als methodiek om diverse projecten binnen Achterhoek in Beweging te realiseren. Sport is verbonden met zorg, welzijn en cultuur.
Persoonlijke Gezondheidsomgeving voor alle burgers: Samen vitaal	1. Persoonlijke Gezondheidsomgeving 2. IT infrastructuur (IHE-XDS).
OZO verbindzorg	Communicatiestructuur rondom kwetsbare burgers.

Projecten in ontwikkeling

Projectnaam	Korte omschrijving
Park Achterhoek (Gezondheidspark Oost)	Medisch cluster in landschappelijk fraai park waar behandeling, verzorging, revalidatie, short stay en ontspanning elkaar versterken.
Achterhoek Breed Zorgplan/ In beweging naar een gezondere generatie	Sterkere samenhang en gezamenlijke focus in de agenda's voor cure, care en community.
Achterhoek Rookvrij	Plan van aanpak gericht op voorkomen van roken dan wel stoppen met roken.
Knooppunt Zorgtechnologie	Informatienetwerk voor professionals en inwoners.
Matrix Regionaal Preventieprogramma	Matrix en digitale tool t.b.v. kennisdeling.
Vitale collega	Gezondheid bevorderen van werknemers via organisaties.

Financiering lopende projecten

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	3.565.541	1.533.917	1.947.042	7.046.500

Van de lopende projecten is nog niet alle 30-financiering in kaart gebracht. Dit omdat de thematafel Gezondste Regio nog volop in ontwikkeling is en omdat er buiten de thematafel veel verschillende financieringsstromen zijn en er veel organisaties betrokken zijn. Dit is een eerste aanzet en we verwachten dat er volgend jaar een completer beeld gegeven kan worden. We verwachten dat in 2020 een groot deel van de genoemde projecten in ontwikkeling gestart is.

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken en wat gaan we daar voor doen?

Te bereiken effect

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2020:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	- Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid) - Continu verbeteren van de beleidscyclus - Adequate bedrijfsvoering - Uitvoeren van interne controles - Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Kosten en financiering Regio Achterhoek

Begroting Regio Achterhoek (deel 2)	R 2018	B 2019	B 2020
Programma 4: Bedrijfsvoering en rente		gewijzigd	
Lasten (A)	733.000	487.000	452.000
Baten derden (B)	959.000	442.000	406.000
Sub-totaal (B-A)	226.000	-45.000	-46.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	-31.000	0	0
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	195.000	-45.000	-46.000
Onttrekking reserves	2.999.000	45.000	46.000
Storting reserves	-3.194.000	-	-
Resultaat	0	0	0

Toelichting

De mutatie reserve (€ 46.000) betreft een onttrekking aan de reserve BWS renteresultaat vanwege loonkosten van de medewerkster BWS van € 41.000 vermeerderd met een onttrekking van € 5.000 aan reserve onderhoud huisvesting voor onderhoudskosten.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 235.000 overhead. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.

Beleidsbegroting: de paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Achterhoek.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van 3 juni 2016 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van Regio Achterhoek kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt vastgesteld op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de begrote omzet (AB 3 juni 2012), ofwel € 250.000. Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een eventueel surplus van de algemene reserve bepaald. Dit surplus wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van reeds genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	2019	2020	2021	2022	2023
Per 31 december					
Vrij besteedbaar deel alg. reserve	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
Stille reserves	memorie	memorie	memorie	memorie	memorie
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Weerstandscapaciteit	248.000	248.000	248.000	248.000	248.000

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij Regio Achterhoek in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hierna genoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. krimp-gelden); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Nieuwe structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 200.000 per jaar.	Bij een bezuinigingstaakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wacht-gelden.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Hoog	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 18.000 per jaar.	Vanaf 2018 gewijzigde uitgangspunten door alle functies op maximale anciënniteit te begroten. Hiermee kan op de korte termijn de impact worden opgevangen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoop-eisen of verantwoording-eisen.	Middel	Reputatieschade en evt financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 11.000	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strenge interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Laag	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 90.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

Het maximale risicobedrag inclusief structurele effecten bedraagt € 807.000. De genoemde risico's zullen niet tegelijk en ook niet in hun maximale omvang optreden. Om te bepalen welke weerstandscapaciteit benodigd is worden kans, frequentie en risicobedrag tegen elkaar afgezet. Hieruit komt een benodigde weerstandscapaciteit (€ 215.000). Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (begroting 2020 € 248.000). De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd zou moeten worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (voldoende). De ratio weerstandsvermogen bij Regio Achterhoek is $\text{€ } 248.000 / 215.000 = 1,2$ (voldoende).

Beoordelingstabel

Categorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2018	Begroting 2019 primair	Begroting 2019 bijgesteld	Begroting 2020
netto schuldquote (zie I)	-87%	-120%	-109%	-135%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-112%	-146%	-141%	-168%
Solvabiliteitsratio (zie II)	50%	57%	69%	80%
structurele exploitatieruimte (zie III)	1%	0%	0%	0%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

- I De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij Regio Achterhoek het geval.
- II De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Regio Achterhoek in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De toename van de ratio wordt veroorzaakt door de krimpelden (jaarlijks € 1 miljoen) die bij Regio Achterhoek zijn gereserveerd in het investeringsfonds. Zodra deze middelen worden uitgegeven zal de ratio weer afnemen.
- III De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van Regio Achterhoek geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 250.000. Het begrote vrij besteedbare deel van de algemene reserve per 31 december 2023 bedraagt € 240.000. De begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2023 bedraagt € 248.000. Er is geen sprake van een surplus van de algemene reserve. De ratio weerstandsvermogen is voldoende.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van Regio Achterhoek. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor Regio Achterhoek zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2016)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2016)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasury-activiteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtoollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). Regio Achterhoek heeft geen geldleningen lopen in 2020. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Achterhoek bedraagt voor 2020 € 247.000 ($8,2\% \times € 3.008.000$). Regio Achterhoek heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2020
Externe rentelasten over korte en lange financiering*	34.000
Externe rentebaten	<u>-34.000</u>
Saldo rentelasten en rentebaten	0
Rentelasten projecten (-/-)	0
Rentebaten projecten (+)	<u>0</u>
	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	<u>0</u>
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>0</u>
Renteresultaat op taakveld Treasury	0

**Mogelijk moet Regio Achterhoek in 2020 een externe lening aantrekken voor maximaal € 1 mln. Zie nadere toelichting onder 2.2. De rentebaten van de hypotheekleningen dekken dan deze rentelasten.*

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meertoegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Liquide middelen begin	6.238	6.199	6.165	6.140	6.123
Ontvangsten	3.537	3.577	3.622	3.667	3.880
Uitgaven	3.576	3.611	3.647	3.684	3.721
Liquide middelen eind	6.199	6.165	6.140	6.123	6.282

Bij het verloop van de liquiditeitsplanning is nog geen rekening gehouden met nog te nemen besluiten over de inzet van het investeringsfonds als cofinanciering voor projecten. Het saldo van het investeringsfonds is per 31 december 2020 € 6.103.000.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. Regio Achterhoek heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
Investerings (bestaand)	5	2	0	0	0
Ambtenarenhypotheken	1.014	1.001	987	972	792
Lening project LEADER Achterhoek	300	300	300	300	300
Vervangingsinvesteringen (MJR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	1.319	1.303	1.287	1.272	1.092
Reserves	5.563	6.446	6.074	5.724	5.374
Voorzieningen	148	100	67	34	1
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	5.711	6.546	6.141	5.758	5.375
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	4.392	5.243	4.854	4.486	4.283

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten uit de Regiodeal. In 2019 wordt de voorziening stortplaatsen afgewikkeld met de provincie, deze post is vanaf 2020 niet meer aanwezig in de begroting.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat is gebaseerd op het totaal van uitstaande hypotheken op dat moment, tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 1 mln. (stand hypotheken per 1-1-2020 € 1.014.000).

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat Regio Achterhoek bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op hypotheken de afgelopen jaren, wordt het eventueel te financieren bedrag steeds lager (per 1-1-2020 maximaal € 1 mln.).

3 Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop.

De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Verandering zal de constante factor zijn voor de organisatie. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het Algemeen Bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Wat doen we daarvoor?

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie. In het kader van de 3O-samenwerking is de monitoring van projecten per thema een belangrijk item. De ontwikkeling van een projectenmonitor en een doelenmatrix zijn hiervoor een belangrijke werkzaamheden.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen. In de huidige samenstelling is continue bezetting gerealiseerd.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. De digitalisering van archieven is een belangrijk aandachtspunt.

3.2 Wat mag het kosten?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting 2019 (gewijzigd)	Begroting 2020
Inhuur derden	25.000	25.000
Huisvestingskosten	95.810	52.000
Automatiseringskosten	39.000	47.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	14.600	14.500
Accountantskosten	13.000	13.000

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in de bijlagen.

Financiële begroting

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma		Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Smart Governance		2.594.000	2.513.000	2.556.000
Nazorg stortplaatsen		200.000	153.000	0
Bedrijfsvoering en rente		733.000	487.000	452.000
TOTAAL LASTEN	A	3.527.000	3.153.000	3.008.000
Smart Governance		2.161.000	1.310.000	1.312.000
Nazorg stortplaatsen		200.000	153.000	0
Bedrijfsvoering en rente		959.000	442.000	406.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	B	3.320.000	1.905.000	1.718.000
Smart Governance		1.640.000	2.130.000	2.173.000
Nazorg stortplaatsen		0	0	0
Bedrijfsvoering en rente		-31.000	0	0
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN EN PROVINCIE	C	1.609.000	2.130.000	2.173.000
SALDO BATEN EN LASTEN	C+B-A	1.402.000	882.000	883.000
Smart Governance		-1.207.000	-927.000	-929.000
Nazorg stortplaatsen		0	0	0
Bedrijfsvoering en rente		-195.000	45.000	46.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES		-1.402.000	-882.000	-883.000
GEREALISEERD RESULTAAT		0	0	0

2. MEERJARENRAMING 2020-2023

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Smart Governance	2.556.000	2.556.000	2.592.000	2.629.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Bedrijfsvoering en rente	452.000	452.000	452.000	452.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten</i>				
Salarissen en sociale lasten		35.000	36.000	37.000
Prijsindex		1.000	1.000	1.000
TOTAAL LASTEN	3.008.000	3.044.000	3.081.000	3.119.000
Smart Governance	1.312.000	300.000	300.000	300.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Bedrijfsvoering en rente	406.000	406.000	406.000	406.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	1.718.000	706.000	706.000	706.000
Smart Governance	2.173.000	2.173.000	2.209.000	2.246.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Bedrijfsvoering en rente	0	0	0	0
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten</i>				
Gemeentelijke bijdrage		36.000	37.000	38.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN EN PROVINCIE	2.173.000	2.209.000	2.246.000	2.284.000
SALDO BATEN EN LASTEN	883.000	-129.000	-129.000	-129.000
Smart Governance	-929.000	83.000	83.000	83.000
Nazorg stortplaatsen	0	0	0	0
Bedrijfsvoering en rente	46.000	46.000	46.000	46.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES	-883.000	129.000	129.000	129.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

3 Toelichting op baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting 2020 van Regio Achterhoek.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2020

Het algemeen bestuur heeft op 30 januari 2019 ingestemd met het hanteren van prijsindex uit de septembercirculaire 2018 als maximale stijging van de inwonerbijdrage 2020 (conform voorstel gemeenten voor gemeenschappelijke regelingen). Voor de begroting 2020 betekent dit een maximale stijging van de inwonerbijdrage van 2% ten opzichte van de begroting 2019.

	Prijsontwikkeling		Loonontwikkeling	
	2019	2020	2019	2020
- Prijsmutatie BBP (septembercirculaire 2018)	1,60%	2,00%		
- Overheidsconsumptie beloning werknemers			2,40%	3,20%
Begroting Regio (excl. nacalculatie)	1,60%	2,00%	2,40%	3,20%

De rentevergoeding over het eigen vermogen is maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe rentelasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Regio Achterhoek heeft geen aangetrokken financieringsmiddelen. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve wordt dan ook voor 2020 voorlopig op 0% vastgesteld.

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2020

De Regiobegroting bevat de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor het programma Smart Governance wordt een bijdrage van de gemeenten gevraagd in de organisatiekosten. Daarnaast voegen gemeenten een eventueel overschot van het jaarresultaat toe aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2020 max € 131.387).

	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2019	1.729.637	6,58
Stijging 2% in verband met index gemeenschappelijke regelingen	34.502	0,13
Bijdrage van gemeenten 2020 bestaand beleid	1.764.139	6,71
Bijdrage van provincie 2020 in organisatiekosten	408.765	1,55
Bijdrage van provincie 2020 in investeringsfonds	136.170	0,52
Totaal bijdrage van provincie voor 2020 (*)	544.935	2,07

(*) De bijdrage van de provincie wordt jaarlijks geïndexeerd

De provincie draagt eveneens bij in de organisatiekosten en doet daarnaast een bijdrage in het investeringsfonds.

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over nieuwe projecten loopt in de nieuwe samenwerking via de Achterhoek Board en indien nodig de Achterhoek Raad. Indien er additionele middelen vanuit de gemeenten nodig zijn dan loopt de besluitvorming hierover –in principe- via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden. Projecten worden uitgevoerd in wisselende 3O-samenstelling, met een eigen financiering en organisatorische vormgeving.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (financiële begroting onderdeel 2) zijn de meerjarige structurele aanpassingen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend. Over de meerjarenperiode 2020 – 2023 geeft de inwonerbijdrage voor de gemeenten de volgende ontwikkeling te zien:

	2020	2021	2022	2023
Autonome kostenstijging	€ 0,13	€ 0,14	€ 0,14	€ 0,14
Stijging aantal inwoners	-	Pm	Pm	Pm
Besparingen	-	-	-	-
Totaal per inwoner	€ 0,13	€ 0,14	€ 0,14	€ 0,14

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2020 € 8.000. Dit is opgenomen in het programma Smart Governance.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De onttrekkingen aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mut.	Bedrag
Investeringsfonds	1	Werkbudget board/thematafels	O	- 350.000
	1	Investeringsfonds incl. bijdrage provincie	T	1.279.000
Reserve onderhoud	4	onderhoudskosten	O	- 5.000
BWS Renteresultaat	4	loonkosten voormalig BWS	O	- 41.000
totale mutatie reserves			T	883.000

Voorziening	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mut.	Bedrag
Risico wachtgelden	1	wachtgelden	O	- 48.000
totale mutatie voorzieningen			O	- 48.000

* Mut. : Mutatie O = Onttrekking en Mutatie T = Toevoeging

3.3 Investerings

Voor 2020 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Er zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen in de begroting en meerjarenraming 2020-2023.

3.5 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	Werkelijk 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Materiële vaste activa	30	5	2
Financiële vaste activa	1.274	1.314	1.301
Vlottende activa	9.317	6.776	6.736
Totaal activa	10.621	8.095	8.039

Passiva per 31 december	Werkelijk 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Eigen vermogen	5.272	5.563	6.446
Voorzieningen	401	148	100
Vlottende passiva	4.948	2.384	1.493
Totaal passiva	10.621	8.095	8.039

Het verschil tussen de vlottende activa eind 2018 en eind 2019 wordt veroorzaakt doordat begin 2019 een bedrag van € 2,4 miljoen is gestort in het nazorgfonds van de provincie.

Bijlagen

1 Formatieplan

Onderdeel	Functienaam	fte formatie 2019	fte formatie 2020
Kerntaken	secretaris/directeur	1,00	1,00
	programmaregisseur I	2,50	2,50
	programmaregisseur II	2,50	2,50
	programmamedewerker	1,50	1,50
	lobbyist I (Europa en Brussel)	0,75	0,75
	lobbyist II (Den Haag en Gelderland)	0,75	0,75
	adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00	1,00
	adviseur bestuur/Griffie	0,50	0,50
	adviseur bestuur/Duitsland	0,50	0,50
	subsidiespecialist	1,00	1,00
	medewerker communicatie/profilering I	1,00	1,00
	medewerker communicatie/profilering II	1,00	1,00
	medewerker projectondersteuning	2,00	2,00
Totaal kerntaken		16,00	16,00
Ondersteuning	adviseur financiën	0,75	0,75
	junior adviseur financiën	0,69	0,69
	medewerker financiën	0,78	0,78
	medewerker financiële administratie	0,53	0,53
	secretaresse	1,00	1,00
Totaal ondersteuning		3,75	3,75
Afbouwtaken	Medewerker BWS	0,42	0,42
Totaal overig		0,42	0,42
Totaal (exclusief wachtgeld)		20,17	20,17

Toelichting op het formatieplan

In bovenstaand overzicht is per onderdeel aangegeven wat de toegestane formatie per 1 juli 2019 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2020. De detachering/inhuur vanuit derden is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zo nodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen.

Ontwikkelingen formatie 2020

De totale formatie van Regio Achterhoek bedraagt 20,17 fte. Daarbij is nog geen rekening gehouden met de boventallige medewerkers en de wachtgelders.

Wachtgelders

Regio Achterhoek kent voor 2020 2 wachtgelders welke overeenkomstig het besluit van het algemeen bestuur worden gedekt uit de Voorziening Risico Wachtgelden. Voor 1 wachtgelder is 2020 het laatste jaar van de wachtgelduitkering.

Detachering

Er zijn voor 2020 geen medewerkers die (gedeeltelijk) worden gedetacheerd naar een externe organisatie.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2019, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (CAO, periodieken en functie-waardering). De salarisindex voor 2020 bedraagt 3,2%. Voor alle functies wordt de max van de schaal gehanteerd. De totale loonsom voor 2020 bedraagt exclusief wachtgelders € 1.769.000.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

Omschrijving per fulltime fte		Uren
Bruto beschikbare tijd	5 x 52 x 7,2	1.872
Verlof feestdagen	8 x 7,2	57
Normaal en buitengewoon verlof	27,5 x 7,2	198
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.535
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		30
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		105
Totaal indirecte uren		185
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

2. STAAT VAN GEACTIVEERDE KAPITAALLASTEN

Omschrijving van de kapitaalk uitgaven	wijziging	jaar van aanschaf	jaar van vervang	aanschaf- waarde 1-1-2019	+	-	aanschaf- waarde 1-1-2020	afschr. per 1-1-2020	afschr. in 2020	aflossing in 2020	boek- waarde 1-1-2020	boek- waarde 31-12-2020	Rente- lasten	Totaal v/d kapitaallast
geen investeringen														
Totaal huisvesting				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inrichting receptie		2012	2024	16.617	0	16.617	0	0	0	0	0	0	0	0
Inrichting patio		2012	2024	4.013	0	4.013	0	0	0	0	0	0	0	0
Inrichting kantoorruimten		2012	2024	33.970	0	33.970	0	0	0	0	0	0	0	0
Inrichting bestuurskamer		2012	2024	3.882	0	3.882	0	0	0	0	0	0	0	0
Lockerkast De Steek		2019	2021	7.400	7.400	0	7.400	2.467	2.467	0	4.933	2.466	0	2.467
Totaal meubilair basis				58.482	7.400	58.482	7.400	2.467	2.467	0	4.933	2.466	0	2.467
Archiefkasten	1e wijz 12	2012	2022	6.220	0	6.220	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal meubilair specials				6.220	0	6.220	0	0	0	0	0	0	0	0
geen aanschaf specials maar abonnementen inhuur														
Totaal automatisering specials				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
inhuur via doelirchem														
Totaal automatisering basis				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL				64.702	7.400	64.702	7.400	2.467	2.467	0	4.933	2.466	0	2.467

3. STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2019	Vermeerdering wegens rente 0,00%	Dotaties 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo begin 2020	Vermeerdering wegens rente 0,00%	Dotaties 2020	Onttrekkingen 2020	Saldo per 31-12-2020
Algemene reserve	239.536	0	0	0	239.536	0	0	0	239.536
ALGEMENE RESERVE	239.536	0	0	0	239.536	0	0	0	239.536
Investeringsfonds	4.246.822	0	1.277.000	350.000	5.173.822	0	1.279.000	350.000	6.102.822
Reserve doorontwikkeling	484.120	0	0	484.120	0	0	0	0	0
Reserve huisvesting	91.213	0	0	5.000	86.213	0	0	5.000	81.213
BWS renteresultaat	102.823	0	0	40.258	62.565	0	0	40.600	21.965
BESTEMMINGRESERVES	4.924.978	0	1.277.000	879.378	5.322.600	0	1.279.000	395.600	6.206.000
TOTAAL RESERVES	5.164.514	0	1.277.000	879.378	5.562.136	0	1.279.000	395.600	6.445.536
Risico wachtgelden	197.682	0	0	50.000	147.682	0	0	48.000	99.682
Nazorg stortplaatsen	203.703	36.000	0	239.703	0	0	0	0	0
VOORZIENINGEN	401.385	36.000	0	289.703	147.682	0	0	48.000	99.682
TOTAAL VOORZIENINGEN	401.385	36.000	0	289.703	147.682	0	0	48.000	99.682
TOTAAL-GENERAAL	5.565.899	36.000	1.277.000	1.169.081	5.709.818	0	1.279.000	443.600	6.545.218

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming(doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.

Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

De rentevergoeding over het eigen vermogen is volgens de BBV maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe lasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen financieringsmiddelen aangetrokken. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve is voor 2018 dan ook 0%.

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat.

Door het algemeen bestuur is bepaald (AB 3 juni 2012) dat het plafond van de algemene reserve gebaseerd op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de jaarlijkse begrotingsomzet, ofwel € 250.000.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo € 239.536. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Investeringsfonds

Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling is een investeringsfonds gevormd. Reeds aanwezige beschikbare incidentele middelen ('Projectenreserve Regio Achterhoek' en 'Reserve regionale projecten') zijn hierin samengebracht. Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels (€ 25.000 per thematafel per jaar) een er is jaarlijks € 100.000 beschikbaar voor initiatieven vanuit de maatschappij en bijeenkomsten. Het investeringsfonds zal worden gebruikt als cofinanciering voor de projecten uit de Regio Deal. De inzet van de middelen loopt via besluitvorming door het algemeen bestuur. De inzet moet voldoen aan vastgestelde criteria. Bij het verloop van het saldo is nog geen rekening gehouden met nog te nemen besluiten over de inzet van de middelen in 2020.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo € 6.102.822.

Bestemmingsreserve Doorontwikkeling

Deze reserve is gevormd voor het opvangen van incidentele financiële gevolgen voor organisatiekosten door de doorontwikkeling. De middelen moeten worden verplicht in 2019 en anders gaat het geld naar het investeringsfonds.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo nihil.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Begin 2019 is de Regio verhuist naar de Steck aan de Raadhuisstraat in Doetinchem. Het pand wordt voor een periode van 3 jaren gehuurd. In 2019 komt er een voorstel voor de inzet van de bestemmingsreserve.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo € 81.213.

Bestemmingsreserve BWS-renteresultaat

Het saldo van deze reserve is ontstaan uit rentevoordelen over toegekende BWS-budgetten en uitbetaling van de subsidie aan belanghebbenden. De regeling is inmiddels volledig uitbetaald. De bestemmingsreserve BWS renteresultaat dient nog voor de loonkosten voor de medewerker BWS.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo € 21.965.

3. Voorzieningen

Voorziening risico wachtgelden

De voorziening omvat bestaande wachtgeldverplichtingen, mogelijke aanspraken voor structurele detachering en mogelijke aanspraak bij afloop van projecten. De voorziening is op grond van het BBV niet verplicht. Omdat de Regio als organisatie vrij klein is, is de mogelijkheid om wachtgelders te kunnen herplaatsen ter voorkoming van wachtgelden praktisch nihil. De omvang van de voorziening dient zodanig te zijn dat de bestaande en de te verwachten aanspraken op wachtgeld kunnen worden gedekt. Op dit moment is er sprake van 2 wachtgelders waarvan de kosten ten laste van de voorziening worden gebracht. De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2017 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetaling van deze wachtgelden.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo € 99.682.

Nazorg stortplaatsen

Begin 2018 is de sluitingsverklaring afgegeven voor stortplaats De Langenberg. Medio 2019 worden ook de stortplaatsen Wald en Bellegoor overgedragen aan de Provincie. Met de Provincie is eind 2018 overeengekomen de stortplaatsen over te dragen tegen het aanwezige doelvermogen. In 2019 worden de laatste formaliteiten, zoals de Statenbrief voor PS en de juridische overeenkomsten voor Wald en Bellegoor afgewikkeld.

Op 31 december 2020 bedraagt het begrote saldo nihil.

4. TAAKVELDEN 2020

Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	sub-totaal	0.10 mutatie reserves	Totaal
Lasten							
20.. Smart Governance	2.311.766	234.888		9.000	2.555.654		2.555.654
130.1 Kpl. Kapitaallasten	0	0	36.467	0	36.467	0	36.467
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	2.311.766	234.888	36.467	9.000	2.592.121	0	2.592.121
Kostenplaats bedrijfsvoering					415.379	0	415.379
Totaal lasten Regio achterhoek						0	3.007.500

Volgnummer en omschrijving	0.1 Bestuur (incl regionale samenwerking)	0.4 Ondersteuning organisatie	0.5 Treasury	0.8 overige baten en lasten	sub-totaal	0.10 mutatie reserves	Totaal
Baten							
20.. Smart Governance	2.172.904			1.311.750	3.484.654	-929.000	2.555.654
130.1 Kpl. Kapitaallasten	0	0	36.467	0	36.467	0	36.467
Totaal exploitatie (exclusief kostenplaats bedrijfsvoering)	2.172.904	0	36.467	1.311.750	3.521.121	-929.000	2.592.121
Kostenplaats bedrijfsvoering					369.779	45.600	415.379
Totaal baten Regio achterhoek						-883.400	3.007.500

5. VERZAMELSTAAT BIJDRAGEN GEMEENTEN EN PROVINCIE 2020

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/19	2020				2019	
		Smart Governance (excl onvoorzien)	Onvoorzien	ongewijzigd beleid 2020 totaal	Per inwoner 2020	Totaal 2019 na doorontw heel jaar	Totaal 2019 per inwoner na dooront heel jaar
Aalten	27.012	180.523	822	181.346	6,71	177.434	6,58
Berkelland	43.902	293.401	1.337	294.737	6,71	289.687	6,58
Bronckhorst	36.205	241.961	1.102	243.063	6,71	239.089	6,58
Doetinchem	57.575	384.778	1.753	386.531	6,71	377.628	6,58
Oost Gelre	29.707	198.534	904	199.439	6,71	195.162	6,58
Oude IJsselstreek	39.475	263.815	1.202	265.016	6,71	259.968	6,58
Winterswijk	28.898	193.128	880	194.007	6,71	190.669	6,58
Provincie Gelderland in organisatiekosten (*)		408.765		408.765	1,56	400.750	1,52
Totaal	262774	2164904,444	8000	2172904,444		2130387	

* De totale bijdrage per inwoner van de Provincie bedraagt € 2, waarvan € 1,50 voor organisatiekosten en € 0,50 voor het investeringsfonds

	2020	2019
Totaal bijdrage Provincie gelderland	408.765	400.750
Bijdrage in organisatiekosten	136.170	133.500
Bijdrage in investeringsfonds	544.935	534.250

6. VOORBEELD FORMAT DOELENMATRIX

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek

1a - De Achterhoek is het open innovatiesysteem	3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030	5a - De Achterhoek is energieneutraal
1b - Inventieve vakman/vakvrouw van de toekomst	3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde	5b - De Achterhoek is koploper gebieden in de kringlooplandbouw
1c - Ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst	3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)	5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend
1d - De Achterhoek is de stage- en afstudeerregio van Nederland	4a - De woningvoorraad beweegt mee	5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur
2a - Talenten arbeidsmarkt benut (vervangings- en uitbreidingsvraag)	4b - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad	6a - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie
2b - Er functioneert een inclusieve arbeidsmarkt	4c - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt	6b - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid
2c - De grensoverschrijdende samenwerking is toegenomen	4d - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen	6c - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteuningsdiensten beschikbaar
	4e - De leefbaarheid blijft op peil	

Thema's:	Smart Werken en Innovatie				Onderwijs en Arbeidsmarkt				Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed					Circulaire economie en Energietransitie				De gezondste regio		
	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C	
subdoelen:																							
Smart Werken en Innovatie																							
Project a		•		•			•																
Project b	•		•	•		•																	
Project c		•		•																			
Onderwijs en Arbeidsmarkt																							
Project a		•		•			•			•												•	
Project b						•																	
Project c	•				•		•																
Mobiliteit en Bereikbaarheid																							
Project a									•							•			•				
Project b																							
Project c				•																			
Wonen en Vastgoed																							
Project a												•			•			•					
Project b													•				•	•					
Project c											•		•					•					
Circulaire Economie en Energietransitie																							
Project a										•							•						
Project b											•					•			•				
Project c											•	•					•	•					
Gezondste Regio																							
Project a																				•		•	
Project b															•						•	•	
Project c																					•	•	

Legenda

- draagt voor een groot deel bij aan het doel
- draagt gedeeltelijk bij aan het doel